

UUNO KAILAS

RUNOJA

UNIVERSITY OF KALIFORNIA

DI. 1001

RUNOJA

UUNO KAILAS
RUNOJA

TUULI JA TÄHKÄ

PURJEHTIJAT

SILMÄSTÄ SILMÄÄN

PALJAIN JALAIN

UNI JA KUOLEMA

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINOSSA PORVOOSSA
1932

Suomalainen runous on viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana osoittanut huomattavia kasvun ja uudistumisen merkkejä. Parvi nuoria lyyrikoita, joista useat hetkeksi ryhmittäytyivät ns. »tulenkantajain» piiriin ympärille, halusi lähteä kokeilemaan uusille teille väljentäen sekä runon sisäistä liikkumisalaa että muotorakennetta mm. vapaiden runomittojen ja usein hyvinkin keskipakoisten mielikuviuserkeilyjen avulla. Tuo ryhmä pyrki osittain irtaantumaan aikaisempien suomalaisten runoilijapolvien luomista perimätavoista ja liittymään sodanjälkeisen Länsi-Euroopan uusiin virtauksiin, lähestyen niin hyvin Ranskan runouden älyllistä korkeavireisyyttä kuin Saksan kuumehoureista ekspressionismia, joille se ei samanaikaisesta kotimaisesta kirjallisuudesta mielestään tavannut juuri muuta vastinetta kuin Edith Södergranin ylimaalliset runoilijanäyt. Vaikka jo nyt noissa 1920-luvun nuorten pyrkimyksissä havaitaan paljon ohimenevää ja pinnallista hetken muotia, ei tulevaisuuden kirjallinen tilitys voi kuitenkaan sivuuttaa niitä heidän tuotteitaan, joissa ilmenee todellista lyyrillistä lahjakkuutta ja omintakeisuutta. Tällöin eivät varmasti-kaan tule unohtumaan sen runoilijan aikaansaannokset, joka on nyt esillä olevaan niteeseen koonnut kymmenvuotisen tuotantonsa parhaimmat ja edustavimmat kappaleet. Sillä hänen tähänastiset saavutuksensa painavat runouden

vaa'assa enemmän kuin yhdenkään muun samaan ikäpolveen kuuluvan suomalaisen runoilijan samanaikainen tuotanto ja niiden joukossa on sellaisia, jotka merkitsevät uutta runollisen alan valtausta kirjallisuudessamme.

Uuno Kailas aloitti julkisen kirjailijatoimintansa 1922 ja on tähän mennessä julkaissut, paitsi tekemiänsä käännöksiä, viisi alkuperäistä runokokoelmaa: »Tuuli ja tähti» (1922), »Purjehtijat» (1925), »Silmästä silmään» (1926), »Paljain jaloin» (1928) ja »Uni ja kuolema» (1931). Teos teokselta on hänen taiteellinen otteensa syventynyt ja varmentunut. Runoilijan henkiset kasvopiirteet ovat kehkeytyneet näkyviin yhä selvemmin ja voimakkaammin, monessa suhteessa jyrkästi eroavina muiden suomalaisten runoilija-aikalaisten persoonallisista piirteistä. Kailaan runous on vähitellen saavuttanut yksinkertaisen, mutta syvän kuulauden, jonka tiukka asiallisuus saattaa toisinaan vivahtaa hiukan eräiden Ranskan parnassolaisten ja heidän jälkeistensä runoilijalaatuun. Toiselta puolen taas ilmenee varsinkin hänen viimeaikaisissa runoissaan semmoista elämän ja kuoleman ongelmia hellittämättömästi, melkein pä sairaalloisen kipeästi pohtivaa mietiskelyä, joka tuo mieleen — joskin kaukaa — joitakin uuskatolisia runoilijoita ja niiden joukossa Rainer Maria Rilken. Aikaisemmin kotimaisista runoilijoista saadut muotokosketukset ovat käyneet Kailaan myöhemmissä teoksissa yhä harvinaisemmiksi. Myöskin se ekspressionismin tartunta, jota oli havaittavissa runsaimmin hänen keskimmäisissä runokokoelmissaan, näyttää hänen nykyisessä kehityksenvaiheessaan

jo ratkaisevasti tauonneen. Siitä perittyä on hänellä vain taipumus eräänlaiseen harkinnallisesti tehostettuun korkeajännitykseen sekä poljennon välistä hieman oikuttelevaan katkelmallisuuteen ja runokuvien paikoittaiseen irrallisuuteen. Muotoilun plastillisuus on kuitenkin päässyt hänen tuotteissaan paremmin oikeuksiinsa kuin eräiden hänen ikätoveriensa. Niinpä ne korjaukset, jotka kirjailija nyt uudestaan julkaistessaan on tehnyt moniin varhaisempien kokoelmiensa runoihin, antavat vakuuttavan todisteen yhä kasvavasta itsekritiikistä ja yhä varmentuneesta muoto-
pyrkimyksestä. Nuo korjaukset ovat kauttaaltaan parannuksia ja tiivistyksiä plastilliseen suuntaan ja toisinaan niin perinpohjaisia, että runo korjattuna on muuttunut melkein pä uudeksi. Ne osoittavat nuoruuden oppivuosien jääneen jo taakse ja miehuuden kypsän mestaruuden alkaneen.

Kailaan runoilijapersoonallisuus, semmoisena kuin se kuvastuu tällä hetkellä hänen parhaimmissa käsialoissaan, on väkevän älyllisen intohimon leimaama, rajuotteinen ja synkkävärinen, eikä korkeimmissa ilmauksissaan aivan yleistajuinen. Niin lyrillinen kuin hänen tunnepohjansa onkin, se ei ole tähän asti osoittautunut erittäin reheväksi erinäisillä laulurunouden kaikista tavanomaisimmilla aloilla, esim. lemmenlyriikan tai yleensä soivan tunnelmalaulun. Hän on tosin kirjoittanut rakkausaiheisiakin runoja ja mielialamaalauksia sekä niiden ohella eräitä miehekkäitä isänmaallisia runoja, muutamia komeita balladeja, joukon koristeellisia luonnon tai tilanteiden kuvauksia,

itämisiä satukuvitelmia, kirpeitä satiireja jne., mikä todistaa hänen älynsä ja mielikuvituksensa ulottelevaisuutta eri suuntiin. Mutta hänen runoutensa painopiste on ymmärtääkseni kuitenkin löydettävissä muualta, semmoisista runoista, joissa hän ihmisheikkouksia ja ihmiskohtaloita tilittäessään joutuu koskettelemaan eräitä etiikan peruskysymyksiä.

Keskeisimpänä aatteellisena ongelmana esiintyy hänelle synnin, syyllisyyden, kärsimyksen ja kuoleman syy- ja seuraussuhteinen ilmiöketju. Ihmisen ruumis eli »liha» — käyttäkseni uskontomme perinnäistä sanontatapaa — on synnin turmelema hamasta lapsuudesta asti. Siitä johtuu kaikkia tietoisuuteen heränneitä aina kalvava syyllisyydentunto. Sielu on kytketty ruumiiseen kuin ristinpuuhun. Ja kuta herkempi ja alttiimpi henki, sitä raskaampi taakka on sen kannettavana. Esimerkiksi runoilijoiden on ihmissyyden edustajina kärsittävä muidenkin puolesta. Mutta kärsimys saattaa nöyryyttää ja puhdistaa. Se saattaa opettaa alistumaan ja näkemään ja ymmärtämään kohtalotovereita kaikkialla. Näin inhimillinen syyllisyydentunto ja kärsimys kasvattaa inhimilliseen myötätuntoon ja yhteiseen vastuuntuntoon runoilijoita ja kaikkia niitä, jotka pystyvät syvemmältä ajattelemaan. Ja vaikka runoilijain ja ihmissyyden syvimpien edustajain tie onkin raskas, kylvää mielikuvitus sisäisen vapautumisen hetkinä sovittavaa valoa heidän tummille poluilleen. Kirkkaat lapsen silmät saattavat säteillä runoilijalle sitä viattomuutta, puhtautta ja onnea, jonka hän itse tuntee jo kadottaneensa. Ihastus,

jonka nainen ja kauneus hänessä herättää, lupaa hänelle kärsimyksen unohdusta. Ja äidin kaikkiihuraava ja kaikkianteeksiantava rakkaus kirkastuu hänen ajatuksissaan sen Suuren Rakkauden eduskuvaksi, joka on voittanut kuoleman ja vapahtanut ryöväriinkin ristinpuulla. Näin se syyn ja seurauksen ketju, joka johtaa synnistä kärsimykseen ja kuolemaan, katkeaa poikki ja kadottaa ahdistavan voimansa korkeamman tietoisuuden päästessä hetkittäin valaisemaan sielua. Kuoleman pelko väistyy silloin syrjään ja jättää sijansa tietämisen rauhalle. Tuo rauha ei ole kuitenkaan pysyvä, sillä se on suuressa määrin riippuvainen mielialojen vaihtelusta ja siihen pyrkii aina sekaantumaan kirpeä ja häiritsevä tunto kärsimyksen läheisyydestä, katkeria muistoja ja kokemuksia siitä, että »liha» on heikko ja että elämässä itsessään on usein jotakin sovittamatonta: sairautta ja onnettomuutta, johon ihminen on syytön ja jota torjumaan hän on voimaton. Korkeamman tietoisuuden lupaama rauha on siis järkkynyt ja sisäinen levottomuus noilla jännittyneen ajatuksen näköjään viileillä tasoilla entistä ahdistavampi. Siksi ei runoilijan hengelle perimältään ole muuta lohdutusta kuin tuo Aleksis Kiven runoudesta tuttu pessimistinen toivomus: »Tietämisen tuskast' pois — Kaikk' äänetön tyhjiys olkoon!»

Tähän suuntaan luulisin olevan tulkittavissa elämäntuntojen ja pohja-ajatusten semmoisissa Kailaalle luonteenomaisissa runoissa kuin esim. »Musta satu», »Sielu», »Peitettyt kasvot», »Syyllinen mies», »Pitkäperjantai», »Marttyyrit», »Onnellinen», »Lapsen silmä», »Enkeli», »Uni», »Ym-

pyrä» ja »Viulu». Niissä ilmenevä maailmankatsomus on syvästi pessimistinen. Tuo pessimismi on viimeisen ko-koelman runoissa seestynyt tyyneksi traagilliseksi melan-koliaksi, joka leviää kuin autio maa runoilijan ympärillä. Mutta vaikka Kailas katsookin kuolemaa silmästä silmään, ei hän silti kiellä sitä, mikä on hänelle elämän kallein lahja: olla runoilija ja runoilijana heijastaa ikuista kauneutta. Runoilija- ja taiteilijakutsumuksen traagillista ylezyyttä julistavat hänellä esim. runot »Me», »Kuninkaanpoika», »Karavaani», »Luominen», »Punajuova», »Kuva» ja »Pyra-miidilaulu». Niissä on semmoista uskoa ja elämänmyönteisyyttä, joka perustuen syvään hengen idealismiin muodostaa jyrkän vastakohdan pessimismille ja paljastaa meille Kailaan sisäisen olemuksen läpi kulkevan dualismin: ristiriidan järjen ja sydämen välillä.

Kailaan parhaat runot ovat traagillisessa kohtalon-tunnossaan oudosti kangastelevia näkyjä, jotka monesti johtavat lukijan ajatuksen Suuren Tuntemattoman ovelle. Toiset niistä ovat lasketusti tyyliteltyjä, toiset yksityiskoh-taisemmin kehitettyjä vertauskuvia. Muodoltaan ne ovat usein kylmiä ja karuja, lauluksi sulamattomia. Mutta niiden kovan pinnan alla tuntuu kuuman ja eräissä suh-teissa arasti värähtelevän sydämen syke, yleisinhimillisen kohtalon, syyllisyydentunnon ja kuolemankauhun puristus. Runoilija on lujatakeisiin säkeistöihinsä vanginnut eräitä ihmishengen ahdistavimpia metafyyssillisiä ongelmia, niin että ne muuttuvat painajaisunen tapaisiksi, esineellisen selväpiirteisiksi, mutta päivätajunnan kannalta katsoen

oudon epätodellisiksi ja mieltä karmaiseviksi elämyksiksi. Juuri se rakenteellinen varmuus ja se haltiokas läpikuultavuus, mikä vallitsee noissa avosilmin nähdyissä uninäyissä, todistaa Kailaan runoilijalaadun erikoisuutta: hänen tunteensa ja mielikuvituksensa voimaa kohota melkein matemaattisesti lasketuin siiveniskuvin outoihin korkeuksiin ja ajatuksen kykyä viivähtää niissä tyynesti näkeväenä ja pelosta vavahtamatta, mielipuolisuuden yön tai kuolemankauhun puhaltaessa jäätävää viimaansa tuonpuoleisista maailmoista. Varsinkin noilla yliaistillisuutta tapailevilla aloilla hän on tuonut suomalaiseen runouteen jotakin uutta ja syvästi vavahduttavaa. Hän on luonut unen ja kuoleman rajamailla liikkuvista mielikuvista ja tunnoista yksinkertaisia ja eheitä runoja, joissa tuntuu väkevän hengen käynti ja joille sen vuoksi saattaa ennustaa pysyvää sijaa kirjallisuudessamme.

14. IX. 1932.

V. Tarkiainen.

*T*een aluksi lukijalle paljastuksen, ehkä hiukan oudolta kuuluvan, mutta, sen pahempi, toden: minun on ollut annettava kaikki alkuperäiset teokseni — lukuunottamatta poloista esikoiskokoelmaani, jonka julkaiseminen oli kokonaan erehdys — painettaviksi omasta mielestäni liian aikaisin, enemmän tai vähemmän keskeneräisinä. Jos lukija kysyy: miksi? vastaan: siksi, että en omista linnaa Caprilla. Sellainenkaan puhtaasti henkinen ilmiö kuin runous ei voi välttää niiden lakien puserusta, joilla aineen valta edelleen hallitsee maailmaamme, vaan on päinvastoin, kaikkein hennoimpiin arvoihin kuuluvana, erityisen suojaton osallinen kilvoittelussa olemassaolosta. Jos lyyriikon täytyy — niinkuin hänen totisesti liian usein täytyy — viljellä taidettaan, vastoin sen luontoa, hyötykasvina, toimeentulokseen, niin se kärsii siitä, jääden monesti kitukasvuiseksi. Lyriikka voi ihmeellisesti kukoistaen elää kivenkolossakin, mutta sen t u l i s i, puhjetakseen harmonisimpaan kauneutensa täydellisyyteen, saada versoa ylellisyyskasvina, kiireettä, vapaasti, huolettoman onnellisena. Siljo oli aivan oikeassa, kun hän sanoi joutilaisuuden ja hyvien päivien hautoneen Salomosta esiin suuren sananlaskujen runoilijan. Naulitkaamme vielä kerran nähtäväksi muudan teesi, monet kerrat ennen lausuttu: vaikkei vapaus, riippumattomuus, henkinen ja aineellinen, olisikaan taiteen äiti, on se kuitenkin sen imettäjä.

Riippumattomuus — kas, siinä se Caprin linna, joka minulta on puuttunut. Ja monelta muulta lyyrikolta myöskin.

En kirjoita tätä valittaakseni. Totean vain asianlaidan, mikä on joskus ollut minulle likipitäen epätoivon aiheena ja mistä on johtunut, että en voi nähdä enkä ajatella eräitä tuotteitani ilman lievää häpeän väristystä. Miten paljon teennäistä ja hengetöntä, miten paljon epävalmista — sekä idealtaan että muodoltaan sulattamatonta — täyteainesta sisältyykään eri kokoelmiini. Puhumattakaan niistä monen monista runoista, joiden lopullinen, hienovaraisin viimeistely on jäänyt suorittamatta. Voidaan tietysti puhua itsekritiikin puutteesta teosteni keskeneräisyyksien ja taiteellisen epätasaisuuden selityksenä, mutta totuutena pysyy, että sellaisella näkökannalla on vain osittainen oikeutuksensa. Olen useammin kuin kerran luonut pääosan jotakin teostani hyvin lyhyessä ajassa, tavallisesti parin syksyisen kuukauden kuluessa, — ja juuri silloin, jolloin itsekritiikin tietoinen työ vasta olisi varsinaisesti voinut alkaa, on käsikirjoitus jo täytynyt olosuhteiden pakosta luovuttaa julkaistavaksi.

Toistan vielä, että en kirjoita tätä valittaakseni. Ei ole liioin tarkoituksenani pitää itselleni puolustuspuhetta tulevaisuuden varalta. Ei, näiden seikkojen mainitseminen on vain mielestäni ollut tarpeen taustaksi tälle valittujen runojeni laitokselle; se auttaneekin lukijaa ymmärtämään, miten suuri on iloni ja kiitollisuuteni nyt, kun kustantaja on, päättäessään tällaisen valikoiman julkaista, antanut minulle kallisarvoisen tilaisuuden sellaisten runojeni viimeistelemiseen ja uudestaanmuokkaamiseenkin, jotka mielestäni ovat sitä kaivanneet. Olen onnellinen tietäessäni, ettei lukijan, joka haluaa tutustua lyriikkaani, enää tästä lähin tarvitse seurata minua kaikille kirjallisen menneisyyteni harharetkille. — Minun tuskin tarvitsee kaiken edelläsanotun jälkeen erityisesti huomauttaa, että runoni eivät, mikäli minusta riippuu, tule koskaan ilmestymään »koottuina».

Kun kirjailija ei yleensä voi Rimbaud'n tapaan polttamalla hävittää maan päältä sellaisia tuotantonsa osia, jotka ovat käyneet hänelle vastenmielisiksi, tuottaa hänelle ainakin tyydytystä niiden polttaminen — symbolisesti.

Minulle on sanottu, ettei minulla muka olisi oikeutta tehdä runoihini muutoksia. Käsittämätön väite. Miksi ei runoniekkakin saisi »tarkistaa sanojaan» niinkuin kaikki muut ihmiset? Ei hän ole erehtymätön. Pitäisikö hänen kommellustensa jäädä ikuisiksi!

Valikoimani olisi tietenkin voittanut puhtaasti taiteellisessa suhteessa, jos olisin julkaissut sen suppeampana, vain keskeisimmät runoni käsittävänä. Myönnän kernaasti, että moni runo, joka nyt on päässyt mukaan, olisi ankarimman kriitillisyyden istuessa tuomarina joutunut »poltettavien rovioon». Mutta aivan pieni valikoima olisi taas saattanut esitellä lyriikkaani lukijalle vain niukoin vivahduksin — ja kyllin rikaspiirteisen kokonaiskäsityksen antaminen lienee sentään tällaisen kokoomateoksen päämääriä. Mikäli valikoimani, samalla kuin sisältää tuotantoni taiteellisen ydinaineksen, on myöskin muodostunut tekijänsä sielun ja persoonallisuuden kuvastimeksi, sikäli on kysymys sen laajuudesta oikein ratkaistu.

Lausun ilmi vilpittömän kiitollisuuteni niille ystäväileni, jotka toivomuksiaan esittämällä ovat — varmaan teoksen eduksi — vaikuttaneet runojen valikointiin, samaten kuin kustantajan asiantuntijalle hänen suuriarvoisesta avustaan.

Tuusulan Onnelassa 24. IX. 1932.

Uuno Kailas.

I

TUULI JA TÄHKÄ

Imit mullasta voimaa
vain pienin hiukoin.
Sait hellettä paljon
ja vettä niukoin.

Karu kasvupaikkas,
kiven syrjässä mätäs.
Koet sentään täyttää
sun tehtävätäs.

Elojuhlaa varten,
pian lähestyvää,
mehus tuhlaten kaiken
luot, kypsytät jyvää.

Kiviturpeen tähkä,
minä vapisen vuokses,
kun koillistuuli
käy korskana luokses.

Se on polkenut lakoon
ikimetsien hongat,
sen taipuvat tahtoon
ukonpilvien longat.

Miten monta se mursi
sun ystävääsi!
Alas mahtajan eessä
jo taivuta pääsi!

Mut korvani silloin
tämän kuiskeen kuuli:
Lyö, sorra ja surmaa,
tee työtäsi, tuuli!

Minut, heikon ja hauraan,
olet murtava kyllä.
Vaan voittava tahto
on tahtosi yllä:

pyhä luomisen tahto,
iankaikkisin, ylväin.
Minut löit, minä kuolen
— elon siemenen kylväin.

Suven suuremman tullen
sato kallis kerran
on karttuva laariin
Elonkorjuun Herran.

MIDAS-SYDÄN

Oon nälän-kuoloon vihkinyt
sun monin kyönelein.
Sä pyysit liioin. Siksi nyt
oot köyhä, sydämein.

Ja ajast' aikaan toivoton
on Midas-kohtalos:
sun suurin onnes ollut on
sun suurin turmios.

Mit' auttaa, vaikka kyyneleen
voit kullaks kirkastaa?
Sa kaipaukses poltteeseen
et lievitystä saa!

TUSKA

Minä valvoin illasta aamuun.
Hetket kulkivat verkkaan ohitseni —
pitkä, mustakauhtanainen saatto.

Pimeys oli äänetön ja peloittava.
— Eikö kumahtanut arkun kansi kolmasti!

Minä valvoin illasta aamuun.
Henkeni, viluinen lapsi, vapisi:
— Kuristatko vielä kuolleitakin, Tuska?

KÄSI

Miten pelkään tuota kättä!
On se tehnyt työtä monta
kunnotonta, tunnotonta.
Hyvät jätti tekemättä.

Petti, kun sen kestää piti.
Mit' ei myöda saisi, möi se.
Ilman lyönnin syytä löi se.
Kylvöstänsä kyitä iti.

Pelkään kättä pöydälläni.
Kunpa kuivettuis se heti!
Voi, se mustan ristin veti
yli koko elämäni!

ERÄS ANALYYSI

Hyvät kuulijat, nähkää pullo tää!
Se on seitsemäs ihme. Tietäkää:
se löydetty aarrearkust' on
pyhän kemistikuningas Salomon.

Hyvät kuulijat, tarkoin katsokaa
tätä nestettä pullossa kimaltavaa.
Joka hetki se vaihtaa väriään.
Tämä neste on *elämä* nimeltään.

Se on ollut tieteelle arvoitus,
on tuntematon sen kokoomus.
Minä myös sitä aikani tutkia koin,
sadat yöt sitä turhaan analysoin.

Kuten näitte sen muuttuvan väriltään —
nyt on vaihtunut mustaan synkimpään
sen äskeinen liekin-kirkkaus —
niin muuntuu myös sen kokoomus.

Kuka voi sen tutkia — kaaoksen!
Se on aaltoilu vihan ja rakkauden,
se on itku ja nauru ja lepo ja työ,
se on taivas meille ja hornan yö.

Mut toinen Salomon pullo tää,
hyvät kuulijat, *kuoleman* sisältää.
Teen kokeen. Synteesi on se uus:
elon, kuoleman summa, ikuisuus.

Kas näin: minä nesteet sekoitin.
— Mitä katsotte silmin kauhistuvin?
Ahaa — seos tyhjiin häviää!
Hahaa, koe mainio! Tyhjä jää — — —

FINAALI

Elämän keskellä kerran
kaunista untani nähden.
Näätävin riemu ja tuska on ollut
kauniin tähden.

Ylpeä laulajan arpa:
siunaten laulua, lastaan,
astua otsin korkein
unhoitustansa vastaan.

II

ELÄMÄN YLISTYS

Näytä minulle kasvosi läheltä, Elämä.
Suo minun palvoa niitä silmilläni.
Katso, olen rakastava niitä,
vaikka ne olisivat rumat.

Ruoki minua henkesi tulella, Elämä.
Astu suuni kautta ja sieraimistani sisään.
Sillä se ihminen, jota ei väkevä tulvasi
tempaa mukaansa matkalle
ikuiseen mereen,
hän on vain seisovaa vettä
ja mätänee.

Opetä minua, Elämä,
että minä osaisin avata sydämeni sinulle,
kun sinä palavassa pensaassa puhut.
Sillä sinun äänesi on sydänten kuolema ja elämä.
Ei ole sääli sitä sydäntä,
jonka sinä ristiinnaulitset omin käsin
tahi joka musertuu rautaisen anturasi alle:
sillä sen sydämen mitta on täysi.
Voi sitä sydäntä,
tuhannesti: voi sitä sydäntä,
joka ei koskaan maistanut sinua, Elämä,
Jumalan matojen ihana ruoka.

LAPSIFANTASIOJA

Mäenlaskua

Taivaankansi on iso kelkkamäki.
Ja aurinko istuu kultaisessa kelkassa.
Ja lumi ryöppyää
ja putoaa alas maan päälle
kirkkaina säteinä.
Ja aurinko ajaa kelkkansa hämärän metsän taakse.
Aurinko menee kotiin,
kun se on kyllästynyt leikkiin.

Taivas on varmaan hyvin hauska kelkkamäki,
koska aurinko laskee mäkeä joka päivä.

S a n a t

On olemassa hyvin paljon sanoja.
Sanat elävät
ja minä voin ne nähdä.
Toiset ovat rumia ja toiset kauniita.

Äiti on hyvin kiltti sana — paras sana.
Se maistuu paljon suukkoselle.
Isäkin on hyvä sana,
mutta siihen kertyy joskus ukkosta
ja silloin on paras
livahtaa oven taakse piiloon.
Kesä on hyvin lämmin sana
ja sen löytää joka aamu
ruohikolta ja santakasasta.
Maailma on hyvin suuri sana,
joka ei mahdu aivoihin.
Vitsa on hyvin kirvelevä ja vihattava sana.

Ihmisillä on vielä tyhjiä sanoja.
Käsittämättömiä sanoja.
Niinkuin synti ja kuolema,
jotka eivät merkitse mitään.
Mutta niitä pitää kuitenkin pelätä.

Tyhmät ja viisaat

Minä nauran auringolle.
Sekin nauraa.

On tyhmää nauraa auringolle.
Isä ja äiti ja eno ja tati
eivät koskaan naura sille.
Sillä he ovat isoja ihmisiä.
Ja isot ihmiset ovat viisaita.
Ja viisaat eivät näe mitään.
Viisaat eivät ymmärrä mitään.
Viisaat eivät yhtään tunne aurinkoa.

Mutta minä olen tyhmä
ja nauran auringolle.
Minä melkein luulen, aurinko,
että sinäkin olet tyhmä.
Me nauramme viisaita, aurinko.

INTIALAINEN KUVITELMA

Narayana,
kaunis ruskea jumala,
lepäsi eräänä aamuna
vienosti läikehtiväisessä meressä
lumpeenlehdellä,
lähellä taivaan seinää.

Ja Narayana katseli meren yli
uneksin, maailmoja-käsittävin silmin.
Hän näki silloin loitolla korallisaarella
Meren tyttären leikkivän hiuksillaan.

Narayana kutsui.

Ja jumalatar saapui tuulenhenkien myötä.

Ja nuori ruskea jumala

rakasti valkoista meren ja ilman tytärtä
palavalla rakkaudella.

Ja jumalien rakkaus nostatti meressä myrskyn.

Ja aallot heittivät helmiä taivaan kattoon.

Vihdoin jumalat nääntyivät rakkaudesta.

Ja jumalatar vajosi merenhenkien syliin,
uupuen uneen.

Ja Narayana lepäsi lumpeenlehdellä raukein
jäsenin.

Sitten hän ojensi toisen säärensä veteen.

Ja lukemattomat pienet kultakalat
hypähtelivät Narayanan nilkan yli.

Ja ihmiset nimittivät niitä
sateenkaareksi.

Sitten Narayana kääntyi

ja katseli syviin vesiin.

Nyt hän huomasi

kaikki ne merimiesten sielut,

jotka hän äsken uhraisi rakkaudelleen.

Kaunis lempeä jumala

murehti niitä,

kokosi ne merestä,

pani ne uuteen kuoreen

ja lähetti ne jälleen elämän kilvoitukseen.

Aurinko vaipui mereen.

Ja tähdet alkoivat kiilua taivaan katossa.

Narayana poimi niitä oikean kätensä täyteen
ja pudotteli niitä sormiensa lomitse mereen,
jossa ne hohtivat niinkuin Meren tyttären
silmät.

Ja nuori väsynyt jumala

katseli uneksuen tähtien vajoamista,

kunnes nukkui lumpeenlehdelle, lähelle tai-
vaan seinää.

KESÄILTA

Kas, armas lapsi, raukea
on pilvilinnun siipi.
Tuoll' Ilta kissan-askelin
jo pensahikkoon hiipi.

Kuin kujemielin piilostaan
se pilkistelee meihin.
Se tai'at taitaa. Mutta myös
mä kuulun taikureihin.

Puun oksilta, kas, varastaa
voin kourallisen tuulta
ja iltaruskon poskeltas
ja perhosia suulta.

Vaan kuinka lienee käynyt niin,
ett' Ilta voiton veikin:
sen taika petti taikurin,
se — todeks muutti leikin.

ADAGIO

Hetki rajaton
kuin meren sydän salainen ja syvä.
Sen pohjall' onni on
kuin mullan alla paisuvainen jyvä.

Sun katson silmihis
mä, havahtuviin salaisuuksiin noihin,
kuin portit aukenis
niiss' ensi taivaan esikartanoihin.

Näin, silmin nääntyvin,
kuin juonut oisin auringon ja sinen,
näin, täysin sydämin
en ennen nähnyt, ollut onnellinen.

LAULU AALLOLLE

Uni oot, meren sielusta noussut.
Sua, aaltoa, tuuli vie.
Meren äärellä paateen ehkä
kivirintaan päättyy tie.

Olet uupuva kuin sua ennen
meren laps moni uupunut on.
Mut haudalles taas meri nostaa
vesivarsojen karkelon.

Meren leikissä leikit myötä
meren kehtoon raueten
kuin kupliva hetki, mi raukee
ajan helmaan ikuisen,

kuin mieleen syntyvä laulu,
sisar sun, meren tyttären:
sekin uupuu kesken — on pitkä
tie rintaan ihmisten.

Sen tahto on yhtyä sentään
meren lapsien karkeloon
ja läikkyä, kuplia, lyödä
kivirintaan kallioon.

Ajan loppuun leikkisi, laine,
on ylpeän-turha näin,
vaan riemuiten, juopuneena,
sen leikit sä, kimmeltäin.

RUNO RUNOSTA

Totuuden lähteellä
sä syvin lapsensilmin uneksut
ja leikit tähdillä ja auringolla.

Maan vanhat kasvot nuoriks suutelet.
Ja tuuli vie
sun hengitykses tuoksun merten yli.

Ja kätes ovat rikkaat hyvyydestä,
sä niillä ikävöivän lääkitset
ja valon kylvät, loppumattoman,
yön peltoon itämään.

Ja tomust' alkaa avaruus
sun jalkojesi luota,
miss' onnellinen kerjäläinen polvistuu.

OLIN NUORI

Olin nuori. Ja kasvoin harmajin,
sinipunervin silmänaluksin
minä arkana kouluun kuljin.

Oli rehtori vanha ja viisas mies.
Monet kerrat pelkäsin, että hän ties,
mikä syy minun mieltäni painoi.

Ja kotona täti, hän katsoi niin
minun silmäini lastenkamariin,
että pakenin pois ja itkin.

Minä toisilla nuoret kasvot näin
ja vihasin omaa itseäin
ja kipeää elämääni.

— Ah, silloin tietänyt vielä en,
että tuskan saappailla samoten
ei kuljeta tietä turhaan.

Sen ymmärsi mies. Ja on rakastamaan
hän sitten oppinut nuoruuttaan
ja omia arpiansa.

ATLANTIS

Oli onnellisten saari mun sydämeni kerta,
ja auringossa kylpi se keskellä merta.

Ja linnassa siellä monin jalokivin hohti
maan prinsessa kaunein ja prinsessa nuorin
— mut sielua vailla ja peikotar siksi.

Meren äärillä kultaisin pähkinänkuorin
unet soutivat vehmaita rantoja kohti:
ihanaisinten huulien kostuttamiksi
Ilon Maasta ne noutivat ruusujen mettä.

Jos kuinkakin valtiatarta ne palvoi,
jano prinsessan julmilla huulilla valvoi:
— Ei sammuu se tuskan kyönelettä!

Hän kyyneltä pyys — mereks ei sitä tiennyt.
Sen sai: tuhotulvana saaren se peitti,
kuin simpukan aaltojen kohtuun sen heitti —
merenpohjainen peikkojen luola se lie nyt.

PURJEHTIJAT

On syvyys allamme kuin lohikäärmeen suu,
kuin syli Atlantin — me vajoamme.
Niin kiiluu alta pilvipäärmeen kuu
kuin silmä paholaisen — voittajamme.

Ja voimamme kuin masto katkeaa.
Jo kirves kauan vartoi juurellamme.
Lyö salama. Ja taivas ratkeaa.
Me tyhjin silmin sitä tuijotamme.

Kas, elonlaivan purjehtijat hullut on;
lie helle syönyt pään ja tunnon heistä.
Ja liha juopuneeksi tullut on.
Ihanne putoaa kuin suomus meistä.

Ja pelastummepa tai hukumme,
me emme koskaan näe kotirantaa.
Ei meitä Kuolonmaassa tunne sukumme,
kun aavelaiva meidät sinne kantaa.

VANHA MAA

Maata katso, Äiti, katso tyttäresi:
myöhä rintalapses käynyt vanhemmaks on sua itseäsi!

Itse synnyt, sytyt joka aamu hehkuun uuteen,
uuteen nuoruuteen ja häikäisevään valon-ihanuuteen.
Maa, sun tyttäres, on vanhuutensa runtelema, taudin
lyömä,
syksyn-kuumeinen, jo kaikelt' ytimeltään madonsyömä.

Tähtirakkautes hyljäten ja kupeeltasi luopuin
on se syvään langennut, Kuun peikonhyväilyistä juo-
puin;
raiskattu on, vereen, tuskaan tahrattu on tyttäresi —
kiedo, Äiti jumalallinen, jo pilvi sureville kasvoillesi!

Lahjaas kalleintakin — kulmillansa laulun kimmellystä —
hylki tyttäres: niin vihas sydämensä hengitystä.

Älä katso, Äiti avaruutta syleilevä, tytärtäsi:
häntä kiroten myös kirotta sun täytyis itseäsi!

APHELIUM

Minun vuosmyriaadeja sitten
avaruuksiin yöpyvän nähtiin.
Ah, arvaamattoman pitkä
tie täältä on muihin tähtiin.

Isä aurinko, armaat turhaan
valonuolesi jälkeeni ammuin.
Yö loitos vei minut teilleen,
kunis taakseni melkein sammuit.

Nyt ei edes kaikuna kuulu
elon rannoilt' aaltojen pauhu.
Tääll' Yön jääkasvoilta huokuu
iankaikkinen tyhjiys, kauhu.

Olen kylmä. Vertani hyytää
tämä äänetön kuoleman aatto.
Ylt'ympäri jäässä on lapses —
mua lämmitä, lämmitä, taatto!

VERKOSSA

Olen verkon silmässä kala. En pääse pois:
ovat viiltävät säikeet jo syvällä lihassa mulla.
Vesi päilyvä, selvä ja syvä minun silmäini edessä ois.
Vesiaavikot vapaat, en voi minä luoksenne tulla!

Meren silmiin vihreisiin vain loitolta katsonut oon.
Mikä autuus ois lohen kilpaveikkona olla!
Kuka rannan liejussa uupuu, hän pian uupukoon!
— Vaan verkot on vitkaan-tappavat kohtalolla.

SANA.

Alussa oli Sana.
Ja muuta ollut ei.
Ja Ylimmäisestä' oli synty sen.

Ja alkuyöhön kauas
sen Kaikkivalta vei:
niin luotiin maa ja meri, ihminen.

Ja luomistyönsä jälkeen
se palas Isän luo.
Hän aina kantoi sitä huulillaan.

Vaan kerran keskiyöllä
Kyy, valheen henki tuo,
sen varasti ja vei sen maailmaan.

Ja hedelmätön oli
se, kaiken luoja, nyt,
kun huulilleen sen nosti ihminen:

vain lasten savikukko,
vain sävel särkynyt,
vain pivo ääntä alla taivasten.

SYYLLINEN MIES

Hänet ammutaan. Hän on syyllinen mies.

Hän katsoo ääneti meihin ja meistä pois.
Hän antaa silmänsä minulle ja kääntää: katso!
Ja silloin näen, kuka myöskin on syyllinen mies.

Syyn rautarengas on ranteessa kaikkien meidän.
Me kaikki, jotka silmäni nähä voi,
Syyn velkaorjat olemme, kahlitut häneen.
Ja tantomme sotajoukko saartaa meitä.

Mutta yksi meistä on murtanut kuolemanrenkaan.
Näen, kuinka hän riisuu likaiset vaatteet yltään.
Syyn siipien varjosta hän astuu valoon.

Näen uudet kasvot nuo: hän on ryöväri ristinpuussa,
hän on veljeni, syyllinen mies, joka ammutaan.

ME

Me, tomun tomu, saimme elämän.
Suin, sieraimin ja silmin juomme sitä
kuin mehiläinen yrtin mettä juo,
vaikk' yrtin okaat punertuvat verestämme.

Ah, suurin kipumme on täynnä siunausta,
tuo syvä arpi meissä, kallis todistus:
me suutelimme suulle polttavalle,
hänt', Ainoata, jota rakastamme.

Ja kun me lähestymme sydänt' Elämän
kuin pisarainen hänen suonissaan,
myös oma valtimomme tulvii elämää,
olemme rikkaat lailla Jumalan.

Me sormin kosketamme maata, ja se kukkii.
Ja ihmisveljiemme tomusydämiin
me puhallamme, ja ne ihanasti värähtävät
kuin sydän ensi ihmisen, kun sieraimissaan
hän tunsi hengityksen jumalallisen.

LAPSEN SILMÄ

Ei mitään puhtaampaa kuin silmäs sun:
mä niiden kautta katson kadotettuun paratiisiin
ja aikaan ennen syntiinlankeemusta.

Voi että likainen ja rietas kuva maailman
sun silmäteräas kerran niinkuin rutto syöpyy!

Näät ehkä kerran, niinkuin minä näin,
pois kaiken kauniin pakenevan itseltäs.
Et löydä äitiäs ja veljesi on kuollut.
Näät ihmissydämien eläinnäyttelyn;
näät elon spitaaliset kasvot edessäs.

Ja myöskin oma jalkas saastan suohon tarttuu
ja, niinkuin koira koiriin, liityt niihin,
jok' elämässä tahrattiin ja tahraavat.

— Mut ehkä myöskin silmäs erämaahan kerran
kautt' ihmeen: kirkkaan lapsensilmän kautta
taas taittuu aurinkoisin kauneus
kuin näky elämästä, joka kierrossaan
yhäti palaa puhtaaseen ja puhtaimpaan,
sisimpään, alkutilaan, jok' on kauneus.

Ja näet: kaikki harha, rumuus — myös sun ru-
muutes —
ei ollut pysyvämpi tuho kauniin elämän
kuin unohtuva kivenheitto mereen,
jok' ihanaksi rauhassaan on täydentyvä.

MAA JA TAIIVAS

On silmäni leili. Sen viinillä täytin. Ja viini on käynyt.
Kuin nektari kallis on se jo helmeillyt.
Oli multa ja korkeudet, oli rakkaus silmäni viini.
Näet, juopunut henkeni, maan sekä taivaan nyt.

Ja ei ole taivas ylläsi, ei maa allas:
sinä ihmisen silmissä kohtaat ne molemmat.
Jos oikein katsot, juopunut henkeni, näet:
myös istuvat pöytäsi ääressä jumalat.

VAELTAJAN OODI

Kahtahalla on kotipaikka sulla:
toinen kehto on sekä hauta toinen.
Vierahissa kuljet sa kaiken matkaa
toisesta toiseen.

Mutta sentään on jano sulla lentoon
Sallimuksen, äitisi, kämmeneltä
pilviteille, miss' oman siipes isku
tietäsi aukoo.

Sillä tiedät: on omas matka yksin,
kaikki muu on äitisi kämmenellä.
Tahdot, kaiken-nälkäinen, lentos piirin
ohjata loitos.

Kaukaisuuden tuon, mikä silmään siintää,
maiden ääret, myös arot valtamerien,
taivaan tähti-tunturit — kaiken mielit
luonasi nähdä.

Siivet pilven kylkihin arveluitta:
taipaleella saat tuta kaikki tunnot!
Ties on vaaksa, mutta se vaaksa määrää
kohtalos juoksun.

Kuullen maanituksia Paanin huilun
pilviteiltä jos kevätlehtoon suostut,
valkokaulaa kietonet lähteen luona
nauravan neidon.

Seppelpäänä kulkenet laakson juhliin,
maljat juoden, juopuen. Huomenissa
lähdet jälleen: saa veres liekehtimään
taistelun vaisto.

Vastavoimat vaanivin, huimin pyörtein
tielläs kohtaat. Saat tuta tuskan nielut,
päivänpaiste-tuokion pienet riemut,
tappion rauhan.

Katsot ympärillesi: aavikoita.
Hiljaisuutta kuuntelet, yksinäinen.
Itses silloin näät sinä ensi kerran
silmästä silmään:

aavikoita sielläkin, hiljaisuutta;
askelista on veriläikät jääneet;
kaiken yllä on syvä iltarusko:
Kuoleman silmä.

Siivet pilven kylkihin arveluitta:
kohta saavut äitisi kämmenelle!
Ties on vaaksa, mutta se vaaksa kulkee
outoa maata.

ILTA

Nään purren purjeitansa riisuvan.
Taa ratavallin käärmekiemuran
jo päättyi pakomatka auringon.
Sen kintereillä ahnas pilvi on.

Se linnun lailla lentää yli maan
ojossa kaula, kita ammollaan
kuin auringon, yön tulikärpäsen,
se mielis pyydystä ja niellä sen.

Ja rannan kaislat ovat niitetyt.
Rutaisen veden kyräilevän nyt
kuin oudon, ripsettömän silmän nään
maan iltaan autioon ja hämärään.

Ja tuuli viimeisillään lepattaa
ja pian siiviltänsä putoaa
kuin ajatus, mi säikky lentoaan
ylitse äärettömän, oudon maan.

ENKELI

Tuli kaunein kaikista enkeleistä
minun lohduttajakseni päälle maan.
Nyt vast' olen ihminen: mulle
hänen kauttaan kaikki annetaan.

Hänen luokseen lentävät laulut
kuin pienet linnut riemuiten.
Hänen ruumiinsa on kuin sielu
ja sielunsa taivaan kaltainen.

Kuin unista suloisista
hän on astunut aineen maailmaan.
Hänen hentoa olkaansa vasten
pään painan nyyhkivän, autuaan.

OLIT POISSA —

Olit poissa. Ja poiss' oli syleilyt.
Olin kauan kaikkea paitsi.
Kävin niinkuin paimen säikkynyt,
joka varjojen katraita kaitsi.

Vaan palasit povelleni taas
tarun lumotun neidon lailla.
Ja taas olen orjasi, kuninkaas
ja autuas määrää vailla.

RUUSUMAJASSA

Pilven lumihuiput korkealla.
Niinkuin silmäterä luomen alla
piilee aurinko. Ja tumma maa
vavahdellen
ukkost' odottaa.

Tulee tuuli maata haravoiden,
on kuin yli viljavainioiden
matalalta savu vaeltais —
ruusumajaan
verisade sais.

- Pelkään, sanot, silmin ainoastaan.
 - Älä pelkää, armas, silmin vastaan.
- On jo aika kypsäin suudelmain.
Pian olet
— kuollut lehti vain.

TRUBADUURI

Koko yön olen valvonut vuoteellain,
ja tullut on aamun hetki.
Kävi luoksesi, kallis, huimimpain
ajatusteni toivioletki.

Ne kulkivat niinkuin ruhtinaat,
aron prinssit juoksijoillaan
sinun luoksesi, kallis, ne uskaliaat,
punakauhtanat hartioillaan.

Sinut, armaan, löysivät vuoteeltas
ne yössä himmenevässä.
— Miten kimmelsi mustat suortuvas,
mikä tuoksu hipiässä! —

Ja ne, vuoteesi viereen polvistuin,
sanat mielettömimmät sanoi,
punahuulin ne kuiskivat, kuumiin suin,
janon-sairain silmin ne anoi.

Käsin kietoivat hellin ja kuumeisin,
rakas, hentoja polviasi,
suin etsivät kyltymättömin
sinun suutasi, rintojasi.

Povin autuaallisin uuvuttain
sinä kutsuit ne riemuun varmaan. —
Koko yön olen valvonut vuoteellain
— koko yön olin vierellä armaan.

PIENI SYNTINEN LAULU

Pien ihanaiseni, vuoteellain
olet ollut alaston.
Minä syntimme muistoa laulussain
en kiellä; se kaunis on.

Ja kun silmäni suljen, päivin öin
näen vartes vieläkin,
ihos kuultoa, poveas ikävöin
ja syntiä, suloisin.

Ja aina, kun olet lähellään
ja suutas suutelen,
minä tunnen kanssasi kylpevään
pyhiss' aalloissa Gangeksen.

Sinä puhdistat, sinä nostat vain,
siks syntimme kaunis on.
Tytär jumalan, minun vuoteellain
olet ollut alaston.

VELJELLENI

Miten kaipaankaan sua, veljeni. Kaipaan kättäs,
mut enää kätellessäni en sitä tunne:
pois, veljeni, tietämättäni, tietämättäs
arin nuoruutemme on häipynyt jonnekunne.

Me olemme ennen yhdessä itkeneetkin
ja yhdessä kiristelleet hampaitamme.
Mitä tehnenkin nyt, veljeni, mitä teetkin,
me kuljemme kumpikin omaa polkuamme.

Ja ei ole kysymys meistä: on kysymys tiestä,
vain peitsistämme, ei peisten kantajista.
Kymen valtavan lailla nyt työmme vetää miestä.
— Kuka tietääkään oman tiensä tutkaimista:

kuka tietääkään, miten kaukana, täällä ja siellä
me saatamme seisoa miehinä, miesten työssä,
teon rintamalla, velvoituksemme tiellä,
etulinjoilla — surmaten toinen toisen yössä?

KULKUE

He tulevat vastaan iltaruskon aikaan,
he tulevat työstä, he tulevat tehtaistaan.
Noki niinkuin naamio kasvoilla; siinä on vakoja hien.
Ja kaikkien selkä on painunut kumaraan.

Niin, kumarassa he käyvät — niinkuin kaikilla heillä
jokin näkymätön, raskas taakka ois.
Ja heillä on suuret, riippuvat, känsäiset kädet.
Ne riippuvat kädet, ne antoivat voimansa pois.

Ja heillä on kaikilla huulet tiukasti kiinni.
Ja silmät hiipuvat, hiipuvat liedessään;
savun, työpajan sauhun viipyvän niissä vielä
kuin himmeän, liikkumattoman kaihen nään.

Niin tulevat vastaan iltaruskon aikaan
he riippuvin käsin — ja menevät jonnekin, pois.
Ja kumarassa he käyvät, niinkuin kaikilla heillä
jokin näkymätön, raskas taakka ois.

Miks silloin muistankaan kuvan, lasna jo nähdyn:
tuhat orjaa louhoskiveä kiskovaa.
Miks syvään tunnen vain tämän: Väärin, väärin.
Miks huutaa mielisin: Anteeksi antakaa!

PIENESSÄ MAASSA

Rajat liian pienet. Ei ole askelen alaa.
Kukin täällä on muiden tiellä ja puree muita.
Joka naapuriportista hyökkää arvaamatta
salakauna ja kateus — koira, väijyvä luita.

Raja-aitoja kaikkialla. Ja porteilla kilpi:
»Tämä on minun alueeni» ja »Käännä tästä!»
He mittaavat kuutiotuumin ilman toisillensa:
kas, hengitä tämä — ja lakkaa hengittämästä!

NOLI ME TANGERE

On katkeruuteni niinkuin sammalkaihi
syvän lammen silmäkalvolla samealla.
Viha, viiltävin hampain niinkuin petokala,
on väijyksissä mieleni pinnan alla.

Te tulkaa, ystävät. Huoleti pursissanne
te ohjatkaa yli mieleni, tuntoni aavain.
Hän, kellä on ruorimiehenä vilpittömyys,
sinen siinnon ja tähtien kuullon nähdä saa vain.

Vaan mies, mi venheessään pahan tahdon verkot,
petosmielin, ahneena saapuu kalastamaan,
hän varokoon: hän on tunteva totisesti
hain hampaan syöpyvän ytimiinsä hamaan!

ONNELLINEN

Oli kadulla ajettu lapsen yli.
Hänen ruumiinsa virui vielä maassa
avosilmin kuollein ja huulilla verta —
soma poikanen mekossa ruudukkaassa.

Oli kuin olis hiljaa värähdellyt
tuo hento nilkka ja kalvas ranne.
Katukivillä, vieressä ruhjotun rinnan
oli pieni sauva ja leikkivanne.

Eräs nainen parkaisi, pyörtyi — äiti.
Me kaikki katsoimme hiljaisina.
Ne veivät jo ruumiin. Ja katukiviin
jäi verta; ne kiilsivät niljaisina.

Menin, melkein nyyhkytin: Onnellinen!
Hän on lähtenyt puhtaalla lapsenmiellä
sukupolvien Via Appialta.
— Oman mustan varjoni näin mä tiellä.

PEITETYT KASVOT

Minä usein unessa miehen nään,
joka kasvonsa peittää —
hän ääneti seisoo, ja käsillään
hän kasvonsa peittää.

Mitä pelkää hän, mitä kaihtaa hän,
miks kasvonsa peittää?
Näyn jonkin nähneekö hirveän,
siks kasvonsa peittää —

vai säikkyykö omaa sieluaan
ja kasvonsa peittää —?
Hän on kalpea, ei puhu milloinkaan,
mut kasvonsa peittää.

— Hän on varjoni, yöllinen, valju mies,
joka kasvonsa peittää.
Ketä painaa syyllisen tunnon ies,
todet kasvonsa peittää.

VALKOINEN LINTU

Se valkolintu povessain
asusti kauan, pesässään.
Ei sitä nähnyt yksikään,
sen tunsin minä vain.

Lens Unten Maahan kaukaiseen
se siivin kuulumattomin,
niin häikäisevän valkoisin —
ja palas pesälleen.

Toi hunajaa se nokassaan,
kun janosin ja nälkää näin,
se ruokki minun sydäntäin
kuin emo poikastaan.

Ja uuvuttaissa tuskan muun
se kantoi lehvää öljypuun.
Se lensi eikä levännyt. —
Vaan missä on se nyt?

— Paennut. Kerran retkeltään
se palas luokse sydämen
ja — liudat haaskalintujen
se näki pesällään.

Ja valittaen hiljaa niin
se lensi taivaan auteriin,
se lensi eikä levännyt —
ja poissa on se nyt.

PIENIÄ HAUTOJA

Sult' usein hiven elämäsi, itseäsi
kuin varkain, tietämättäs aivan, katoaa.
Niin ryöstää ihmisiä näkymätön käsi.
Se oves pihtipieleen ristin kirjoittaa.

Ja pienin, pienin erin kuolet elämästä
ja tulet autioksi. Mieles kalmistoon
teet monta pientä hautaa. Näännyt ikävästä.
Ja astut vihdoin unohduksen kuutamoon.

DE PROFUNDIS

Viel' äsken uskoin: nyt on tieni avoin,
ja vuoret odottavat huipuin sinisin —
Sisyphos, veljeni, sun varjos tavoin
taas suistu in rotkoihin.

Siis vietän elävältä peijaiseni,
ja, madot, atri alle olkaa kutsutut!
Te syökää, syökää, kunnes ydinteni
on mehu kuivunut!

— Vaan sitten, aurinko, kun ylle pääni,
tään rotkon ylle sytyt, silmäs näkee mun,
niin huutaa lahonneiden luiden ääni:
'Täss' olen — poikas sun!

ERÄS IN MEMORIAM

Kuin pimeä kaivo sammakkoineen
tahi armoton napapiirin yö,
joka aivoja painaa ja sielua syö,
elo ympäröi sinut kohtaloineen.

Öin korppeina, päivällä mustin ratsain
vihamieliset voimat sieluas
kovin piiritti. Eikä hän, palvomas,
avuks astunut pilven-, ei tulenpatsain.

Maass' ei ilon kyllyyttä juonut suus,
et tyhjissä taivaissa autuutta peri.
Sanat huulilles hyytyivät niinkuin veri.
Lumenvalkoiset koht' ovat hiekalla luus.

Näky viimeinen tämä silmiis pürtyi:
näit laulujen ruumiit paareillaan
ylen hentoina, valkeissa liinoissaan.
— Napinvalajan kauhaan sielus siirtyi.

SYNTYMINEN

Maan suurin ihme on tapahtunut. Nähkää,
miten kalpein, onnellisin kasvoin äiti hymyy.
— Niin hymyy sädehtivä syyskesä, siunaten tähkää,
johon myöskin syntymisen ihme lymyy. —

Hän hymyy, äiti, ja raukein silmin lasta,
sen ihon punerrusta katsoo ja janoomalla
sen janoo hengitystä, mi aivan vasta
on sykkinyt hänen sydämensä alla.

Hän katsoo, kunis kuolee — ja kuolemasta
hän kalpein, onnellisin kasvoin vielä hymyy.
— Se on runoilijan hymy; syvän, puhtaan riemun lasta
se siunaa, vaikka sielussa tuska lymyy. —

Hän on kuollut, äiti, — voisiko äiti kuolla?
On kuin hän taivasvalossa hymyilisi
sitä hetkeä odottain, jona tuskan tuolla puolla
sama hymy hänen lapsensa kasvoilta sädehtisi.

LUOMINEN

(*Jean Sibeliuksen* 60-vuotispäiväksi).

Yhä luominen jatkuu. Ja syvien vetten päällä
yhä Henki käy. Ja hän samoo pimeään.
Syvä, autio tyhjiys niinkuin nukkuja herää
hänen henkäyksestensä elämään.

Me lapset vihreän maan, yhä päämme päältä
me kuulemme suurten siipien huminan.
Käy sankari tietään, voittolaulua laulain:
Elo jalkansa astuu niskalle Kuoleman.

Yhä painiskelee Olemattoman kanssa
käsivarsi luova, uusia aavistain
ja hahmoitellen kauniita maailmoita.
Yhä riemu karttuu pöydässä jumalain.

Yhä luominen jatkuu. Ja syvien vetten päällä
yhä Henki käy. Ja hän samoo pimeään.
Hänen anturoittensa jäljistä syntyy linnunrata,
ja hän kylvää aurinkoja käsistään.

PUNAJUOVA

(*Eino Leinon* kuolinsanomien saavuttua).

Peto rotkoonsa hiipi ja rintansa haavoja nuoli,
erämies jotk' ampui — Kohtalo — kauan sitten;
peto rotkoonsa hiipi ja rotkonsa rauhassa kuoli.
Punajuova jälkeen jäi: vana askelitten —

vana askelitten, jotka hän, kontio, astui,
kun korpea kiersi ja Turjan tunturit nousi,
laki laakea joiden taivahan pilvissä kastui,
vana hengenmahdin, mi aavimmat aavat sousi.

Punajuova, kauneus, jäi: yhä tuulin helää —
kuin Luojan polvilla kaikuis — kannel pyhä;
sen soitossa korven koko henki elää,
mätäs, metsä ja pilvet laulavat siinä yhä.

Hän on kuollut, korvenhaltia, mut ei muisto huku,
sitä vaalii kansa taatoista lastenlapsiin.

Hänen kanssaan kuollut lie koko kontioitten suku,
siks jäätyvät kyynelet kuusten naavahapsiin.

— Ei, ei! Punajuova jäi ylös otsalle taivaan:
kas, sinne on pirskahdellut kontion verta!
Ei kuollut rotkossansa hän haavojen vaivaan,
kotipolkua vain hän on mennyt päin sinimerta.

KARAVAANI

Tien lapsia olemme, matkaan syntyneitä,
karavaani-heimoa retkellä elämän.

Ja ei tule koskaan loppua matkallemme,
vaelsimmepa auringon alla tai pimeään.

Yli ikuisuuden hietikon valkenevat
monenkaltaiset päivät, paahtein ja keitahin;
me nauramme, juomme ja suutelemme — taikka
sudet tuskan saartavat meitä laumoin nälkäisin.

Vaan eteenpäin, ohi päivien kaikenlaisten
karavaania vie iankaikkinen kaipaus.
Ei, ei tule koskaan loppua matkallemme,
ja sen määränä lienee vain jokin kangastus.

Tosin loppuvat kerran askelet vaeltajilta,
kukin vuorostaan on nukkuva syliin maan.
Vaan katso: kaikki he kuitenkin mukana ovat,
nekin, joiden tomu on uupunut vaeltamaan.

Mit' on parhaintamme syntynyt rakkaudesta,
rikastuttaen, kaunistaen elämää,
tomustamme se erkanee ja ikuisesti
karavaani-heimon sielussa kimmeltää.

Näin uusia polvia entiset saattelevat —
tie, etsintä niillä on kaikilla yhteinen,
näyt yhteiset, sama kaipaus kauemmaksi
ja Kohtalo matkasauvana kaikkien.

(Erästä juhlaa varten).

PITKÄPERJANTAI

Karitsa uhrataan
meiss' — olen lunastaja — omaa syytä vailla.
Ja yli kaiken maan
veremme sataa aamukasteen lailla.

Me oman sydämen
revimme irti, ristille sen kohotamme
kuin käärmeen vaskisen,
he että eläisivät — kuoltuamme.

PRONSSIA

Olin ihminen ennen,
verta ja luuta ja lihaa.
Sydämelläni ruokin
rakkautta ja vihaa.

Elon silmillä nähdä
saatoin, ja korvilla kuulla,
käsini tarttua käteen,
nauraa ja itkeä suulla —

kunis Kohtalo kerran
sauvalla koski — ja siksi
ovat kasvoni tulleet
iäti-paatisiksi.

Kova, ankara pronssi
sieluni muotoa peittää.
Nyt en yltäni koskaan
voi sitä kaapua heittää.

Kuva en ole kuollut:
uumenissani sykkää
sydän liekehtiväinen —
mutta sen tuska on mykkää.

Erämaass' olen sfinksi,
luonani leijonat huhuu.
Olen äänetön — mutta
kauttani Kohtalo puhuu.

YKSINÄINEN RATSASTAJA

Sä yksinäisten polkua ratsastat
pois heidän luotaan, jotk' ovat parvissaan.
Sun erillesi, irti täytyy
yhteisen hulluuden valtateistä.

Kas, mikään liitä ei sua ihmisiin,
sä lihaa heidän et ole lihastaan,
et luuta ole heidän luustaan,
sukua toista on sielu sulla:

yön yksinäisten pilvien sukua
ja petolintuin, vauhkojen ratsujen —
ei siinä sukupuussa kukaan
veljeä tunne, ei kantajaansa.

Ei sulla ole maata, ei taivasta,
vain yksinäisten tie, jota nelistää
suin verisin ja huuruavin
ratsusi, kuolema kavioissaan.

Et rakkautta tunne, sen tallasit.
On suudelmia sullakin, tietäkööt:
kas, yksinäinen ratsastaja
suutelee hurmeisen miekan terää.

Ja sinä näet, kuinka he kuolevat
mies miehen jälkeen, ihmiset parvissaan;
he ojentavat käsiänsä
huutaen taivasten Aaveen nimen.

Sä tietämisen puust' otit hedelmän,
jota kateellinen enkeli vartioi:
nyt olet vapaa etkä kuole,
jalkasi polkivat käärmeen päätä.

Ja yli ajan, kuoleman hartia
jo nelistää sun ratsusi pilviin päin,
ja panssarisi kultaa nuolee
auringon silmien kuuma lieska.

TOTUUS

Sinust' eivät tiedä ne ihmiset, jotka
joka päivä sun nimeesi vannovat suulla.

Sinä levität siipesi ristinpuulla
ja kaartelet taivaita, kotka.

IHMISEN MÄÄRÄ

Ei ole ihmisen hyvä,
jos hän on heikko,
tuntea, nähdä ja elää
kaikkea: kuilu on syvä,
siellä on vaaniva peikko,

Inhimillisen luota
on moni mennyt
— inhimillisen tähden.
Hukkunut, harhaten suota
viekkaita virvoja nähden.

Toinen on — veljeni, tiedä —
ihmisen määrä:
kaikessa ihminen olla,
suostakin polkunsä viedä
vuorille, hyljätä väärä.

Matkalla voi moni tällä
langeta, nousta.
Mutta jos itsesi hukkaat
sielusi näännyttämällä,
on sinun mahdoton nousta.

Matkaan, veljeni, loiton
määräsi nähden!
Ihmisen ylpein arpa:
tietäen turhaksi voiton
taistella turhan tähden.

Kauneus, untemme sisar,
on opas meillä:
laulaen kuoleva joutsen,
lehdellä kasteen pisar,
myös tomu kultainen teillä.

IV

KUVA

Jo sinun silmistäsi tuijotin,
Narkissos, kuvan vanki, lähteen veteen
ja ajan kiertäessä palasin
ain' uusin hahmoin saman kuvan eteen.

Tuhannet vuodet hiljaa kahisten
vaelsi pensastoissa tuulten lailla.
Syvyyden kalvoon yhä katselen.
Kuvastimess' on siinä kuva vertaa vailla.

Mä tiedän katsovani jumalaan.
Ja minuun katsoo joku jumalista.
Ah — nälän kuluttavan-autuaan
join hänen silmistänsä tutkimattomista.

En ole hän — ja tunnen kuitenkin:
häneksi, häneen täytyy minun tulla.
Hän katsoo minuun kasvoin ihanin —
ja rujot, vääristyneet ovat kasvot mulla.

Voi hiiltäväistä tuskaa rumuuden!
Se palaa niinkuin liekki alttarilla
edessä Kauneuden silmien.
On kuolettava katse kuolemattomilla.

Pois pakenen. Ja tahdon unohtaa
nuo jumalkasvot, joit' en nähdä kestä.
Vaan — lähde kerallani vaeltaa.
Ja kuva kuultaa esiin unten syvyydestä.

Jos minne menenkin, mä näen sen.
Vaikk' itselleni sanon: Juo ja juovu!
tai: Tomus tahraa, ole likainen!
en pääse kuvaa pakoon, minust' ei se luovu.

Niin ajast' aikaan, vanki jumalan,
käyn taikaympyrässä elon mailla.
Häneksi, häneen isoon, janoan —
mä, irvikuva, kauneutta vailla.

KATSE

Sun tyynen-helteisissä auterissas
on ukkosilmaa aina-vaanivaa,
vavahtelevaa pedon-uinuntaa —
ah, kissankynnet piilee sametissas.

Salaisen sielumeren kuultavainen
oot kalvo, jossa lumpeet päilyvät.
Mut pohjallas on varjot himmeät,
ui siellä mustekalan kuvajainen.

Oot arvoitusten meri, vailla rajaa.
Ain' uusin, avartuvin taivahin
ja uusin, toivottomin syvyyksin
sä houkuttelet syliis sukeltajaa.

Tuot esiin koralleja, kultahiekkaa,
kun herää nousuvesi suudelmain;
taas peityt varjoiin, olet kaihi vain —
oi katse, kaksiteräisempi miekkaa.

SILMIEN VAIHTAJAT

»Miks näin on nyt?» sinä kyselet.
— Me vaihdoimme silmiä vain.
Sinä sait minun silmäni entiset,
minä sinulta silmät sain.

Oli silmäsi julmat tullessain,
minun silmäni kärsivät.
Minä sinulta julmat silmät sain —
sinä minulta kärsivät.

ORJA LAULAA

Sen tiedät kyllä, tunnet sen,
min salannut on mykkä suu:
sun puolees kynnet sydämen
tään kurkoittuu.

Vaikk' en mä katso, sinut nään,
ja katson, sitä kestä en:
mä kesken sanaa vaiti jään
ja kalpenen.

Näit, valtiatar: vapisin,
kun viinimaljaa sulle toin,
ja viinin maahan läikytin.
Ah — vitkaan noin —

kuin kätes siirtyy luomiltas —
kuin silmäripses raoittuu —
kuin aukee, surma huulillas,
tuo julma suu —

niin vitkaan, vitkaan kiduttaa
sun läheisyytes sydäntäin.
Ei autuaampaa kuolemaa
kuin kuolla näin.

Sä käske: Käärnelammikkoon!
tai: Raadeltavaks leijonan!
Mut yhä julistava oon:
— Mä rakastan.

HOURE

Sinun tanssivan näin . . . Ja yöllä
pakanallisen villeistä, juovuttavista
itämaiden temppelitanseista hourin.
Olet kaunein Astarten papittarista
povin taatelinkypsin ja silmin kuumiin
ja hennosti kaartuvin polvin ja uumin.

Ihos on kuin paistetta päivän;
sitä huikenematta en katsoa saata,
jumalattaren kylmien kasvojen eteen
kun polvistut, koskien otsalla maata.
Nyt taas sinä nouset ja tanssia alat,
ah — sulla on tulta ja soittoa jalat!

Minä pylväiden varjossa seisten
haen katsettas enkä mä kohtaa sitä.
Palan luoksesi, tanssiva liekki, mut luotas
olen kaukana niinkuin lännestä itä.
— Jumalattaren pronssisen patsaan luona
olet tanssien kuoleva, kaunis vuona.

Olet Astarten uhri. Nyt enää
sua varten ei aukene ihmisen syli.
Nyt koskaan en minä, orjasi, kannan
sua, kallista taakkaa, aavikon yli
kotimaahani, keitaan palmujen alle.
Sääs arpa sen. Kuulut jo kuolemalle.

Oi että en, onneton, koskaan
ajan ollessa huultesi kaivosta juonut!
Nyt Astarten julmia kasvoja kohden
olet hurmion vallassa silmäsi luonut.
Yhä loittonet tanssien, äärelle kuilun,
läpi temppelein sauhun ja soidessa huilun —

KALYPSON VANKI

Meri,
sinä vihreä meri,
jolla on katseessasi rannattomuus,
janoni vihaa sinua,
vaikka en voi olla sinua rakastamatta.

Aallot,
välkkyvin evin
ja pärskyvin pyrstöin kiitävät,
kaukaa-tulevat,

kauas-menevät,
huimat, vapaat,
julmat, ilkkuvat aallot —
kiroan teidät
orjuutukseni tähden.

Ihanat pilvet,
te jotka taivaanvuorilta,
pesimispaikoiltanne,
levollisesti,
katsoen merestä
puhtaan rintanne kuvaa
lennätte mahtavin siivin
ilmojen sinessä
minne mielenne tekee —
tuulen-teillänne seuraa
katseeni teitä
kuin vertatippuva nuoli.

Haahdet,
te merelliset haahdet,
jotka viette miehiä rannasta
toiseen rantaan,
kunne heitä kaipauksensa
vetää —
sieluni näkee teidät,
houriva sieluni,
vaikka eivät silmäni näe.

Miehet laivoissa,
veljeni,
minua onnellisemmat,
te jotka toivotte vielä
ja olette matkalla
armaiden kasvojen luokse
ylitse meren,
manaustani ette te kuule
— tai te säikytte sitä
ettekä ymmärrä,
kun te kuulette
merenhenkien toistavan
ulapan äärillä
tuskani, ahdistukseni, hulluuteni
iankaikkisen huudon:

— Kalypso,
ihana ja tunnoton —
hän joka lupaa minulle
kuolemattomuuden
ja ikuisen nuoruuden lahjan
hyväilläkseen minua
syöjätär-rakkaudella
ja imeäkseen voimaani
aikojen loppuun —
hän on nostanut luonnon
minua vastaan,
eroittanut minut
haahdettomin rannoin
ja poluttomin merin

kaikesta, mitä minä ikävöin,
ja ruoskinut minua ytimiin saakka
kaipauksella,
joka on raateleva,
turha
ja toivoton
ja kuolemaa pahempi.

HOLLANTILAINEN

Näit edessäsi unet kultaiset
kuin tornit, uponneina aallon alle.
— Nyt takanas on päivät mennehet
kuin laivan vanat, kuolleet ulapalle.

Öin ylläs, allas tähtiparvi on
kuin verkon silmukoissa tuhat kalaa.
Vaan kuolleen-harmaa, tyhjän-toivoton
on meren erämaa, kun aamu palaa.

Niin sadat ajast'ajat vaeltain
samosit meren salaisuutta kohti.
Edessä silmiesi hourivain
se paetessaan väikkyi — tyhjään johti.

Et aavain kimallusta vanginnut,
ei tähtiarkuin lastattuna laivas.
Oi unten-kalastaja, uupunut
oot, oma varjos. Sua ilkkuu taivas.

— Mut yhä edessäsi kimmeltäin
on merta, kaupunkeja aallon alla.
Käy kätes ruoriin: keula niitä päin!
Taas sata vuotta kuljet ulapalla.

PARTAALLA

Minä pelkään huoneessani.
Minä pelkään ikkunaa
ja ihmisvarjoja, joita
kuin liskoja, matelijoita
se seiniin heijastaa.

Minä pelkään katsoa oveen.
Ovi aukee pimeään —
ripa kääntyä vois ja tulla
ne joilla ei nimiä mulla,
ne joita ma unissa nään . . .

Ja myöskin seiniä pelkään.
Näen äkkiä vavahtain:
nehän mitään eivät kestä,
nehän ketään eivät estä —
ovat himmeä seitti vain.

Kuin vieraan hengitys, yöllä
joka lapsen säikyttää,
niin lävitse seinieni,
minut nauliten vuoteelleni,
Jokin hiipii, jota en nää.

Hänen — Kauhean läsnäolon
minä tunnen. Tunnen sen.
Ja henkiä vartioissa
on huoneessani, jossa
minä värjyen kuuntelen.

Minä tuskin hengitänkään.
Olen jähmetys, pelko vain.
Sana äänetön: Armahtakaa!
Sokon tuijotus luomien takaa
yli kaikkeus-ulappain,

jotk' ajatukseni vasta
tänä hetkenä aavistaa.
Hätäsignaali: Missä, missä
on väylä löydettävissä?
Ja onko Jumalaa? —

Ei kukaan, kukaan vastaa.
— Kuin vierelle pieluksen
tulis Kuolema otaa nostain.
Kuin kaukaa, kaukaa jostain
sois pauhina kuilujen.

AUTIO MAA

Sieluni maa on
ääretön niinkuin Aasia,
autio jäämeren lailla.
Harmaata hiekkaa,
hiekkaa ja harmaita paasia
kaikkea kasvua vailla.

Aikoja sitten
jäljet on karavaanien
hiekkahaminut siellä.
Kangastus mikään
ei näy luoksensa maanien
katseen tyhjällä tiellä.

Sieluni maahan
pilvi on varjon heittänyt
kauas lännestä itään.
Viimeinen lintu
siivellä päänsä on peittänyt.
Ei ole elävää mitään.

MARTTYYRIT

Näen heidät
ylitse ajan ja paikan:
kivitettyinä, ristinpuussa,
rovioilla ja giljotiinilla,
kiväärinpiippujen edessä
ja sähkötuoleissa.
Heillä on yllänsä
harmaa vanginpuku
tai kirjava kaapu.
Ja sotamiehet heittävät arpaa siitä.

Heidän on kuoltava,
jotta me emme kuolisi.

Katso — he loistavat:
he ovat hiili
ja kytevät sielusta sieluun,
he ovat soihtu.
ja valaisevat aikojen kuilua,
he ovat vaskinen käärme
ja veri pihtipielissä
ja sateenkaari vedenpaisumuksen yllä.

Heidän kuolemansa elämä
on loppumaton.
Heidät haudataan koko maailman povellet,
tulevien aikojen syliin.

PALAVA LAULU

Polun talvisen päähän päätyi
ja hangelle jääksi jäätyi
eräs vaeltaja täältä.

— Vaan laulu soi hänen pänsä päältä.

Se soi ja — hulmuten paloi.
Ja nukkujan otsalle valoi
se seppelen tulta.
Se kimmelsi niinkuin kruunun kulta.

PALLOKENTÄLLÄ

Näin: pallokentän laitaan
eräs rampa poikanen
oli seisahtanut alle
sen suuren lehmuksen.

Hän seisoj nurmikolla,
nojas kainalosauvoihin;
pelin tiimellystä katsoi
hän silmin kuumeisin.

Yli aurinkoisen hiekan,
johon lehmus varjon loi,
moni riemukas huuto kiiri,
moni kirkas nauru soi.

Pojat juoksivat notkein säärin
yli pallokentän sen.
Eräs seiso i hievahtamatta,
eräs raajarikkoinen.

Vaan hankään totisesti
ei muistanut sauvojaan.
Oli haltioitunut hehku
hänen kalpeilla kasvoillaan.

Ilost', innosta värähtelevän
hänen sieraintensa näin
joka kerta, kun maila pallon
löi puidenlatvoja päin.

Rajaviivan takaa milloin
joku rohkeni juosta pois,
oli niinkuin lehmuksen alta
eräs myöskin juossut ois —

kuin jättänyt ramman ruumiin
olis sielu poikasen
ja syöksynyt kilpasille
kera toisten, riemuiten.

Hän askelen astui — mutta
kuin unesta havahtain
näki itsensä . . . Oikea jalka
oli kuihtunut tynkä vain.

Pojat juoksivat notkein säärin
yli pallokentän sen,
vaan lehmuksen alla seisoi
eräs raajarikkoinen,

joka, ruumis tärisevänä,
iho harmaana kääntyi pois
kuin ruskean nutun alla
sydän pakahtunut ois. —

Yhä riemukas huuto kiiri,
yhä kirkas nauru soi
yli aurinkoisen hiekan,
johon lehmus varjon loi.

POIKANI

Minun poikani — syntymätön
ja uneksittu vain —,
tänä hetkenä hiljaisena
olet luonani majassain.

Työpöytäni reunaa vasten
näen leukasi, pikkumies.
Olet ollut siinä jo hetken
tahi kauankin, kukaties.

Mua suuret lapsensilmäs
puronkirkkaina katsovat.
Kovin avuttomat kätes
sinä, minulle ojennat.

Sanot hiljaa sanan: Isä.
Ei mitään enempää.
Kun tahdon tarttua kätees,
se äkkiä häviää.

Mut on kuin näkymättään
yhä kutsuis se: Tännepäin!
— Minun poikani, silmissäsi
oman ikuisuuteni näin,

sen ainoan, joka pysyy,
kun itse lahoan,
ja sen ikuisuuden vuoksi
minä sinua rakastan.

Minä tunnen: Kuolema kerran
kun vie minut Tyhjää päin,
jos pienet sormesi silloin
olen tunteva kädessäin

ja jos, poikani, virkat vielä
sanan pienen, hiljaisen,
en pelkää astua enää
Olemattoman piiriin, en.

LAPSEN KEHTO

Lapsen kehto — valtakunta suurin:
siinä nukkuu pieni äärettömyys.

Salaperäinen on kehto keinuessaan:
siinä tuuditellaan tulevaisuus.
Siinä odottavat kapaloissaan
kaikki voimat, kaikki tapahtumat,
kaikki viattomuus, kaikki synnit,
koko mystillinen ihmiselo.

Väkevä on lapsi, lapsen käsi.
Hän on kerran punnitseva meidät
Lapsi leikkii huolettomin käsin
nimillämme unohduksen leikin.

MINÄ

(Ernst Josephson)

Nämä silmät itkevät verta
vuoks syntien pusertuvaa,
vuoks kaiken, mi haavoitti kerta
sydänparkaa — ja haavoittaa.

Tämän kohtalon syy ei kukaan.
Elon virtaa tottellen vain
oman tulvani suunnan mukaan,
padot tieltäni musertain.

Ja huoletti paluutien mä
maan syliin kulkeva oon;
nimen, maineen nauraen vien mä
epäjumalten rovioon.

SIUNAUS

Sinun voimasi kietoi minut
— sinä tuntemattomin —
kuin ois mua kahlehtinut
käsi julman enkelin.

Oli päiväni kuin tuhat vuotta,
kun painin kanssas sun.
— En paininut kanssasi suotta:
tänä päivänä siunaat mun!

Tänä päivänä tunnen vasta:
kätes oikein lyönyt on.
Nyt en lakkaa siunaamasta
sua, voima kohtalon:

teit silmäni janooviksi,
nälän kasvatit sydämeen,
minut uuvutit varjoin — siksi
olen valmis kirkkauteen.

Tänä päivänä armon annat
taas virrata kädestäs.
Kuin vaakalintu kannat
minut riemuun siivillä.

PYRAMIIDILAULU

Te faaraot, uneksijat
pyramiidi-unien,
te olkaa tervehdityt
yli vuosien tuhanten.

Ohi kuoleman ahnehtivan,
ajan kaukaisuuksia päin
te unenne sinkositte
pyramiideja pystyttäin.

Te olkaa tervehdityt
yli vuosien tuhanten.
Sinis nousevat pyramiidit,
kunis elää ihminen.

Kukin meistäkin mittansa mukaan
pyramiidin pystyttää.
Ja sen sydämessä unta
pian nukumme sikeää

kuin faaraot, hiljaisina,
kuin toukat kuoressaan.
Pyramiidi pysyy ja nähdään.
Mutta faarao unohdetaan.

KUNINKAANPOIKA

(*Juhani Siljon* muistolle).

Alas painui, puoleen maan
pääs, otsas korkea liian varhain.
— Olit poika kuninkaan,
aseveljies nuorten joukossa parhain.

Mut viitoin ja kannuksin
et etsinyt kruunuas maailmasta.
Käsin näkymättömin
toi kulmilles seppelen Kuolema vasta.

Pyhä kutsumuksen-ties
sua johdatti vuorin ja laaksoin:
et poikennut polulta, mies,
sitä et sinä mitannut tuumin ja vaaksoin.

Teit kaiken, minkä teit,
oman kuninkaallisen tuntos mukaan.
Nimes »Maailman kirjaan» veit —
sitä tahrattomampaa ei vie kukaan.

Käsin tyhjentyvät sinä
sinä jakelit tarvitsevaisille kultaa.
— Olet luonamme vieläkin,
nyt vaikk' olet mullassa multaa:

Joka kerta, kun kevät saa
ja kupeensa vyöttää nuorten suku,
sen silmiin kangastaa
sinun piirtämäs »Maailman kirjan» luku.

Miespolvet vaihtukoot —
ei äänes vaieta saata.
Aseveljies oppaana oot:
— Ylös, matkalle, kohden pyhää maata!

(»Seppelöidyn» ensi-iltaan).

PALJAIN JALOIN

Niin mä kerran
tieni aloin,
niin mä kuljen:
paljain jaloin.

Avohaavat
syvät näissä
ammottavat
kantapäissä:

rystysihin
joka kiven
jäänyt niist' on
verta hiven.

— Mutta niinkuin
matkan aloin,
päätän myös sen:
paljain jaloin.

Silloinkin, kun
tuska syvin
viiltää, virkan:
— Näin on hyvin.

— Tapahtukoon
tahtos sinun,
Kohtaloni,
eikä minun.

KUN OLIN KUOLLUT —

Kun olin kuollut,
kun olin tuhkaa hiven
vaskeurnassa, alla
mullan ja mustan kiven,

ah — oli autuas
levätäkseni silloin.
Suuria tähtiä kohti
loin minä silmäni illoin.

Multa ylläni
hauraana, harson lailla.
Näin avaruuden katseen
salaisuuksia vailla.

Kerran, maan päällä
illassa himertävässä
soi rakas, tuttu ääni:
— Katso, hän nukkuu tässä.

— Hauta on hoitamaton.
— Niin on. Hän oli köyhä.
— Eikö hän ollut myöskin
mieleltä .. hm — vähän löyhä?

— Houkkio, origenelli,
onneton ihminen perin.
Yöt joi — itsensä otti
hengiltä vähin erin.

Lauluja kirjoitti tosin —
ne nyt olivat niitä —
— Tunsitko hyvinkin? — Niin — no,
älkäämme puhuko siitä ...

Kuuntelin. Enkä
tuntenut tuskaa mitään.
Silmäni luonut olin
auringonnousuun, itään.

CONTEMPLATION

Ei seesty pääni päällä,
tuo vanhat pilvet päivä uus.
Ja joka päivä täällä
on pieni ikuisuus.

Se viipyy ovellani
kuin köyhä vaimo, menee pois, —
tai on, kuin unistani
se nousis, aave ois.

Ei mitään antaa saata
se mulle kuolleen-käsistään.
En taivast' enkä maata,
vain pilvipiirin nään.

Ei haihdu se, ei seesty;
uus päivä vanhat pilvet tuo.
Ei vaaksaa elo eesty —
vain virtaa ajan vuo.

On tullut, elämäni,
suur päivänseisaukses sun.
Kuin saarta, sydäntäni
nyt — jälkeen aaltoilun —

on varjo-elon meri,
niin liikkumaton, syleillyt.
Ei suonten viini, veri,
kuin ennen polta nyt.

Maan ruohoja ja puita
maan kevät kutsuu elämään
ja veljiäni muita, —
mä lehdettömäks jään.

— Mut, elämäni, pitää
sun päivänseisausta suon.
Vaikk' etsii silmä itää —
ei äärelt' ajan vuon.

Ei kiidä aamun huomaan
sen katse, hetkeen tulevaan.
Ei usko aallon tuomaan
se onneen, sattumaan.

Pois toivon kuplain luota
ja aamun rantain päilyväin
se kääntyi toista vuota
ja toista itää päin.

Ei aika mulle antaa
voi mitään vieraan-käsistään.
Nyt kohtaloaan kantaa
vain sydän itsessään.

Ei ilmiöiden meri
sen rantaa huuhto houkuttain.
Se hiljaisuuden peri
ja kuulee sitä vain.

Jos sille siintelevät
viel' aamut, taivaan sinisyys,
on itselleen se kevät
kuin ollut on se syys.

Se, saari meren syvän,
on näkinkengän kaltainen:
jos luo se helmen hyvän,
luo kivustaan se sen.

Kuin siemenien suku,
jok' elää kuolemisessaan,
se nukkuu — eikä nuku:
juo voiman unestaan.

Ja kerran tuskaa vailla
se herää uuteen elämään —
nyt mykän huilun lailla
vain vartoo säveltään.

AJURI

Oli ajurinrattailla vieressään
isoäitini, kuollut vuosia ennen.
Me ajoimme Esplanaadia päin
kuin lapsuusaikana, kirkkoon mennen.

Me tulimme Puistohotelliin.
Ja silmin suuriksi hämmästyvin
näin enkelin astuvan ovesta, — niin,
hän mummulle kumarsi: — Tehkää hyvin.

Mua mummo suuteli: — Jatka sinä,
rakas, matkaasi, toimita asias.
Tule tänne, kun pääset. Täällä, kas,
niin hartaasti odotan sinua minä.

Hänet enkeli sisään vei. Ja sitten
minä ajoin Heikinkatua päin.
Kovin räikkyi räminä rattahitten.
Mut äkkiä hämmästyen näin:

On julma, julma ja raaka mies
se ajuri. Katso, virnuen mulle
epäihmisen suin hän pilkkaa: — Ties
on toinen, et mummosi luokse tulle!

Ja se julma mies lyö hevosta selkään
ja huutaa: — Hei, hepo, hornaa päin!
Minä vapisen. Pelkään, pelkään, pelkään
— yht'äkkiä rattailta syöksähtäin.

Ja sitten kuljen ja kuljen. Näen:
olen joutunut outoon kaupunkiin.
Kysyn tietä Puistohotelliin,
mut en ymmärrä kieltä sen kaupungin väen.

He katsovat outoa vaeltajaa
ja väistävät päätään puistaen.
Ja ei ole minulla yöksi majaa.
Minä, uupunut, aaveena harhailen.

MUSTA SATU.

Olin pieni poikanen.
Tätä mustaa ja hirmuista satua silloin,
joka teki niin suureksi pimeyden,
minä pelolla ajattelin illoin:

»Se kulkee hiipien
ja ottaa lasten sieluja yöllä,
se ruhtinas mustien siipien,
joll' Eedenin käärme on vyöllä.

Ja kupeilta äitien
se heidät, vuoteilta viattomuuden,
vie unessa poluille pimeyden,
himon, rikoksen juhliin ja alhaisuuden.

Pahan saavat he siemenen
siten sieluunsa, syyttään ja tietämättään.
Se, salassa juurtuin ja versoan,
on kerran vahvempi heidän kättään.»

Nyt taas minä muistin sen.
Se tulee tunnonvaivojen illoin,
satu musta, siivillä pimeyden —
ja on kuin Saatana naurais silloin.

TALO

Nous taloni yhdessä yössä —
kenen toimesta, Herra ties.
— Se auttoiko salvutyössä,
se Musta Kirvesmies? —

On taloni kylmä talo,
sen ikkunat yöhön päin.
Epätoivon jäinen palo
on tulena liedelläin.

Ei ystävän, vieraan tulla
ole ovea laisinkaan.
Vain kaks on ovea mulla,
kaks: uneen ja kuolemaan.

VIERAS MIES

Olin kaikkialla vieras mies,
he katsoivat minua pitkään.
Joka paikasta halusin paeta pois,
mutta minne ikänä pakenin,
olin sielläkin vieras mies.
Koko maailman piirissä minulle
ei ollut rauhan sijaa.
Ja minua minussa raahasi
joku minulle vieras mies.

TUTTAVIA

Minä tapasin monta tuttavaa,
he puristivat kättäni
ja sanoivat: — Hauska nähdä.
Minä pakoitin kasvoni hymyilyyn
ja vastasin: — Totisesti.
He kysyivät: — Kuinka jakselit?
Minä vastasin: — Kiitos, hyvin.
Ja silloin Saatana kuiskasi:
— Ihan niin — me jaksamme hyvin —

VAINAJAT

Minun huoneessani täällä
öin liikkuvat vainajat.
Miks viipyvät maan he päällä,
mitä minulta tahtovat?

Se kalpea nuori vainaa
eli veljenä majassain.
Mua myllynkivi painaa;
minä olenko ollut Kain?

Ja sen vanhan vaimon tähden
en mitään rauhaa saa.
Hänen surevat silmänsä nähden
mua eloni kauhistaa.

Sekin luonani sielu hento
käy aineettomuudessaan,
joka kääntyä, tähdenlento,
sai rajalta taivaan ja maan . . .

Ovat ehkä he mielen harhaa
ja varjoja muistojen.
Mut muistojen kalmantarhaa
jos näin jo vapisen,

— mitä onkaan kuolema sitten,
mitä silloin tiedänpöän,
kun henget vainajitten
minä silmästä silmään nään?

SAIRAALAN IKKUNA

Minä kuulin kaukaa jostain
kadun äänien kohisevan.
Ja, sairaan pääni nostain,
läpi ristikkoikkunan
näin kuultavan taivaan sinen
ja kullan ja purppuran.
Oi veljeni, ihmeellinen
oli kauneus kaiken maailman!

Oksat puun
kurottuivat iltaan säteilevään.
Ensimmäiset hiirenkorvat kevään
niissä näin.
Ilma tuoksui, kukaties . . .

Harmaahapsi,
sinimekko mies
maata kuokki.
Lapsi
kaunis lailla enkelin
vaalein kutripäin
kyyhkysiä ruokki.

— Tuolla, tuolla
portti on ja tie,
joka onnellisten luokse vie.
Elämä on siellä.
Autuaallist' olla ois
vaeltaja tiellä — — —

Elämä — oi, outo sana.
Tääll' on Mana.
Ristikoiden tällä puolla
elämä on vitkaan kuolla
elämältä,
haudattuna olla elävältä — — —

Oi kuultoa taivaan sinen
ja kullan ja purppuran!
Miten ihanan tuskallinen
oli kauneus maailman,
kun katselin kuilun takaa
sitä, paareilta kuoleman!
— Minut hautaan kuljettakaa!
minä nyyhkytin ääressä ikkunan.

YMPYRÄ

Mies se kulki ympyrää,
vastapäivään kiertävää
ympyrää,
teljettynä koppiin.

— »Tästä taivaan kuoriin vie
Katumuksen kautta tie.»
Miten lie,
mies jäi siihen oppiin.

— »Toisin kiersin päivin, öin
ajatuksin, sanoin, töin.
Päivin, öin
paha lanka pauloi.

Kierrän, kierrän oikeinpäin,
vyyhti synnin ympyräin
aukee näin.»
Kiersi mies ja laului.

— »Kepenee ja virvoittuu
tunto, taakka kirvoittuu.
Virvoittuu
jalka tällä tiellä.

Pian pieni lapsi oon,
tulen kotikartanoon,
lapsi oon,
nukun kehtoon siellä.»

SIELU

Minä kuoleman mereen hukuin.
Minä vaivuin syvyyteen
udun himmeän kaltaiseen
ja sen pohjalla sidottuna nukuin.

Niin tuli eräs vaeltava veli,
se sielu, jonka Jumalalta sain,
joka riippui ristillä ruumiissain,
kun vielä se elämässä eli.

Oli surullisin surullisista.
Tuli tummissa verhoissaan.
Mikä kauneus katsoikaan
mua silmistä pohjattomista.

Hän lausui: Viholliseni,
miten sinua rakastan.
Sinä vihastutit Jumalan.
Tulin taas. Tulen ristilleni.

VIULU

Koko pitkän päivän istui
hän nurkassa yksinään.
Oli hänellä ruohonkorsi
ja varpu käsissään.

Ja se kuiva ruohonkorsi
oli hänelle viulun jous:
koko päivän se ylitse viulun
— sen varvun — sous ja sous.

Mitä soitti se koivunvarpu,
Isä Jumala yksin ties:
oli viulu se hullunviulu,
ja se mies oli autuas mies.

ITÄMAINEN SATU

Vaelsi maata ensimmäinen mies,
mi kämmenellä Luomakunnan Herran
savesta syntyi. Kauan, kukaties,
jo vaellettuaan hän tuli kerran
luo vuorilähteen tyynnä päilyvän.

Kun kumartui hän janoisena juomaan,
niin näyn ennen-näkemättömän,
olennon jumalkauniin näki hän.
Ja lumottuna siihen, ihmeluomaan,
hän katsoi katsomasta päästyään.
Se oli kaunein luoduist' alla taivaan.

Sen yö kun kätki hänen silmiltään,
se jätti hänet hiuduttavaan vaivaan.

Ja halki rannatonten metsien
ja poikki aavikoiden polttavain
mies kulki, mieless' ikävä ja kuume
kuin janoon-pakahtumus, etsien
tuot' olentoa toista, unohtain
muun kaiken ilmain alla. Ja se huume
vain yltyi yhä, lievittynyt ei,
kun lähteen luota lähteen luo se vei
maan ääreltä sen toiseen ääreen hamaan.
Ja kutsuun ikävöivän huhuamaan
ei koskaan vastausta tullut, ei.
Yöt uupuneelta nukkumatta jäivät,
hän lähteit' etsi, katsoi niitä päivät;
tuo jumalhahmo kaikiss' oli, mut
ei koskaan syvyydestä kohonnut.

Ja Kaikkeuden Herra näki sen.
Ja Herra suri: Mitä teinkään minä!
Vaikk' ylhä olet kruunu luomisen,
mun kaltaiseni, sentään kärsit sinä.

Ja Luoja mietti tovin, teki näin:
pyhältä astui alas vuoreltaan;
poloisen uneen uuvutettuaan
tuon kutsui esiin kauniin kuvajaisen
taas joka lähteen kalvoon, kaikki keräs;
loi uuden olennon, ne yhdistäin.

Ja mies kun aamulinnun lauluun heräs,
niin sammalvuoteellaan hän näki — Naisen.

SUMURUN PRINSSI

(Ovenvartija-orjan laulu).

Sinä hymyät, prinssi Sumurun,
ja laaksoihin katselet,
sinä uneksuvasti avaat sun
pojanhuulesi janoiset.

On luonasi kaunis Gisela.
Sinä käännyt hänestä pois.
Hän sinua yksin rakastaa,
hänet sinulle kansa sois.

Koko Sumurun maassa — sanotaan —
hän on naisista suloisin.
Hänen lootuslunta on kasvoissaan
ja silkkiä kolibrin.

On voittanut ihana Gisela
alamaistesi sydämet.
Hän sinua turhaan rakastaa,
sinä häntä et huomaa, et.

Mitä janoat, prinssi Sumurun,
minä tiedän, orjasi, vain;
minä kerran nukkujan-suustas sun
suviyönä sen kuulla sain.

Sinut suloisimpien unten tie
vei laaksoihin läntisiin.
Miten kaunis se kaivattusi lie,
jonka nimeä huusit niin?

Sinä tahdoit, prinssi Sumurun,
kedon vuohia paimentaa.
Siks vitkaan riutua vuokses sun
saa prinsessa Gisela.

CRESCENDO

Sinut tahtoisin kietoa säveliin
tavall' auteren kuumina väriseviin, —
kuin viulu ne sydämeni soisi.

Siten jäsenten täydellisyyttä sun
syvin syleillä tunteeni saisi mun, —
se vaippasi autuas oisi.

Käsi luova jo maailman aamuna jos,
rakas, muovannut ois sinun olentos,
ei muita se olentoja loisi.

Sinun tähtesi luopuen taivastaan
sinun kenkies pauloja aukaisemaan
pyhät askeetit langeta voisi.

Ja jos Kauneus juhlii surmaten,
tämä suu ruton, kuoleman vitkallisen
sinun suustasi riemulla joisi.

POLVISTUNUT

Olin polvillani eessä
kuin hurskaat edessä Mestarin.
Minä taivaat kyyneleessä
näin silmin palvovin —
ja sentään tuskaa vapisin
minä polvillani eessä.

Elon kauneudesta unta
minun näkivät silmäni, sokaistun.
Koko elämän valtakunta
oli omaisuuttas sun;
olit itse Nuoruus luonani mun —
olin nähnyt sinusta unta.

Sinä kannoit kulmillasi
näkymättömän vallan tiaraa,
jalokiviä katseessasi,
jota sieluni kumartaa.
Oli haaveen valo paistavaa
se tiara kulmillasi.

Minä vapisin itseni tähden.
Olin liian loitolta saapunut;
olin varjo, valosi nähden.
Sua katseeni palvoi — mut
niin näkevät taivaan tuomitut,
niin kuilut näkevät tähden.

Mut hamaan ajattomuuteen
kuvas kauniin kalleudekseni vien.
Kun heräämme eloon uuteen,
sua varron varrella tien.
Ja varjonas silloin käyvä lien,
Valo, vierelläs ajattomuuteen.

SUMU

Meren kaltaisena tai niinkuin lakeus pilven
sumu ympärilläni; ei ole ääriä sillä.
Maa vaipuva saari on keskellä avaruutta,
syysvainioilla mi alkaa sinertävillä.

Sumuss' aivan liikkumatonna on valkea hepo —
satulassaan, katso, se kantaa ratsastajaa,
käsini silmiä varjostain joka tähyy etäisyyteen
kuin miettien, minne hän aaveratsunsa ajaa.

Ja taampana häämöittää hepo toinen, tumma.
Ja tumma ja ylväs myöskin seljässä sillä
on valtiatar; hän on syvään painanut päänsä.
On Surujen Äiti hän Kuoleman kinterillä.

Tie sumuun vie. Näen puhelinpylväsrivin,
ei — hautaristit sumusta kurkoittuvat.
Tie sumuun vie. Se on jalanjalkia täynnä.
Syysapilas tuoksuu: vainajat uneksuvat.

SYNKKÄ METSÄ

Hän oli niin hento ja kalpea.
Hänet unessa yöllä näit.
Oli synkän synkkä metsä —
sitä vieläkin väriset sä —
ja siinä synkässä metsässä
hänet eksyksissä näit.

Hän oli niin hento ja kalpea,
ja — oi hänen silmiään!
Hän varmaan varjossa puitten
näki vaanivan sudensuitten:
oli kauhu metsän synkeän
hänen lapsensilmissään.

Olit nähnyt unessa ennenkin
sinä lapsen ja metsän sen —
vaan silloin päivä päilyi,
yli kukkakenttien häilyi
suvan auder, ja lapsen silmissä
oli loiste onnellinen.

Nyt oli hän vilun-kalpea
ja säikkyvä, uupunut.
Nyt niinkuin värjyvä vuona
hän suurien puiden luona
sua katsoi — niinkuin sinulta
ois armoa rukoillut.

Hänet tunsit. Näit hänen kasvoissaan
omat lapsenjuontees sun:
sua katsoi vuosien takaa
oma lapsensielusi vakaa,
ei enää paistetta silmissään,
vaan valmiina itkuhun.

Ja aamulla, kun sinä heräsit,
sinä heräsit nyyhkien.
Tuot' unhoita unta et sä:
oli synkän synkkä metsä
ja siinä synkässä metsässä
laps suurisilmäinen.

SURU

He istuvat pöydän ääressä hiljaisina,
isä, äiti ja siskot ynnä pikkuveli.
He istuvat ääneti, maistavat tuskin mitään.
Kädet tavan takaa pöydälle unohtuvat.
Ja kaikkien silmät kaihtavat toisiaan.

Ne näkevät kuusen ja kynttilät. Joulukuu on tullut
kuin aina ennenkin, mutta ei silti kuin ennen.
Niin toisin on nyt. On poissa hilpeä hymy,
hyvä, viisas katse ja kaunis lempeä ääni.
Isonveljen tuoli on poissa viereltä äidin.

Se kaunis ääni ei ole tänäpäpä
kera pikkuveljen leikiten kiistellyt siitä,
kuka suurempi laiskuri on, kuka kuusen noutais.
Se ei ole naurattanut isää sukkelin jutuin.
Se ei ole houkutellut äitiä hellään toraan.
Se ei ole kiusoitellut siskoja siitä,
kuka joulupuurosta kaihotun mantelin saa.

Isä näkee shakkilautansa kaapin päällä.
— Jos Yrjö eläisi . . . Harmaa parta tutjuu.
Ovat äidin silmissä kyynelk: — Näkikö hän,
miten kätkin joululahjani häntä varten —?
Ja pikkuveli on onneton: — Hän ei elä,
mitä iloa on nyt uusista suksistakaan . . .

He istuvat pöydän ääressä hiljaisina,
isä, äiti ja siskot ynnä pikkuveli.
He näkevät kortit ja muistavat kuolinviestin.
He näkevät yön ja muistavat tumman virran,
joka kaukana vierii punaisten lyhtyjen alla,
monet kohtalot kätkevän, ruumiita vievän virran.
He näkevät kuusen ja muistavat hautausmaata.

UNI

Olin horroksissa varmaan
pienen sekunnin.
Mut ääneen äitini armaan
havahdin.

— Sen uneeni usein kuulen,
äänen siunatun. —
Käsi hiveli lailla tuulen
päätäni mun.

Kivun otti se kosketus lauha
kuumalta otsaltain.
Sanan ihmeen ihanan — »Rauha» —
kuulin vain.

Oli ehkä hän kehdon yllä
kauan jo hymyillyt, —
niin, taas olin, ihme kyllä,
lapsi nyt,

kevyt, autuas, pieni aivan,
enkeli viaton,
joka jälkeen leikkinsä vaivan
nukkunut on. —

Minä jotakin pahaä unta
sentään muistelin;
oli pimeä valtakunta,
peikkokin —

Mua hyväili lempeä käsi.
Unhoitin uneni sen.
Olin, äitini, lähelläsi
onnellinen.

Oli taivaallinen, suuri
auvo luonasi sun.

— Minä avasin silloin juuri
luomeni mun.

— Olit poissa, äitini, poissa.
Huoneeni kylmä on.
Näen valjuna ikkunoissa
kuutamon.

Ei, ei ole äitiä, lasta —
kuollut on kumpikin.
Miks lainkaan uneksimasta
havahdin!

SYYSAAMU

Katselen aamuun kalpeaan.
Vanha tarhuri siellä
kulkee puiston tiellä
viikate olallaan.

Muistan erästä vainajaa.
Muistan erään runon.
Hyvä on olla, kun on
lähellä kuolemaa.

Ketä on aurinko polttanut,
sade ja tuuli nuollut,
mielellään on kuollut.
— Etkö rukoillut

sinäkin, sieluni, uupuen:
Tarhuri, tule ja niitä!
— Siitä on kauan, siitä.
Tänään hymyilen.

LAPIN-LAULU

Ole kiitetty, elämä,
vaikk' olit kota kolea
Lapinlaakson kämmenellä,
tuttu tuulten jäämeristen;

— vaikk' olit iloton kätkyt
kylmässä Lapinkylässä,
vaimo, lasta liekuttava
huolen-harmailla käsillä;

— vaikk' olit repalenuttu
laihan lapsen olkapäillä,
mehuton akanaleipä
järsiä nälännäkijän,
pahan hallin haukkuminen
isoisempien ovilla;

— vaikk' olit talvinen vaellus,
kulku hangen hartioitse
silmän pälveä pälyen,
korvan kiurua kysyen
yössä päivän päivättömän,
lauluttomassa Lapissa;

— vaikk' olit veriset jäljet
tähtien tähyttävinä,
kipu jääksi jähmettynyt
lumin peitellä puhurin.

Yksi on laki Lapissa:
pystypäisenä pysyä
tunnoin tulta välkkävämmin,
silmin jäämeren-sinisin.

Kun sa suistut, suu veressä,
revontulten roihutessa
hangelle, havahtuakses
Kalman koura olkapäällä,
yksi on ylväs huomenlaulu:
— Ole kiitetty, elämä!

MESTARI AMEDÉ

Kenen syntien mitta on täyttynyt, ei nuku eikä syö.
Hänen valvovat aaveet sielussaan, jota Jumalan ruoska lyö.
Jos maass' ei kosta kohtaa hän, hänet taivaissa tuomitaan,
sillä Herra on mahtava vihamies, joka kosta aikanaan.

Berenger oli pelätty kaupunginpää, rikas niinkuin ruhtinaat,
rovot riisti hän kerjureiltakin, osas nylkeä kauppiaat,
oli hurskas vartija hyveiden ja säälitön miekka lain,
lihan synneissä itse jos hekkumoi, niin sen teki salaa vain.

Vaan kolmena yönä peräkkäin oli untuvapatjallaan jo valvonut mahtava Berenger ja vavissut kauhuissaan. Sillä Neitsyen silmät näki hän, ja ne olivat syyttävät, ne lävitse sielun katsoivat, kovat, leppymättömät.

Kiros syntymäänsä kaupunginpää, joi, irstaili päivän, mut ei antanut rauhaa viini, ei syli naisen huumannut. Berenger nous, kutsui palvelijan: — »Hae mestari Amedé; mene 'Janoisen Leijonan' kapakkaan, hän siellä juopottelee!»

Tuli kuulu mestari Amedé, tuli hiukan horjuen, tuli tuskansa tähden juotuaan pian vuosikymmenen. Tovin katsoivat miehet toisiaan, Amedé ja kaupunginpää, viha välkehti silmissä mestarin kuin alppien kylmä jää.

— »Olen päättänyt Neitsyen kappeliin kuvan teettää ja lahjoittaa, koko Ranskan kirkoissa toista ei sen vertaista olla saa. Sen aineet: kulta ja norsunluu ja timantit, Amedé. On kärsimysviikkoon kuuta viis, kuva siihen mennessä tee.»

Jalo taltan mestari hämmästyi. Berenger oli saita mies, joka paholaiselle sieluaan oli kaupannut — kasku ties — tosin turhaan, sillä nauranut oli ruhtinas sarvipää: Miks haaskata rahaa sellaiseen, mikä muutenkin minulle jää!

Toi kukkaron kultaa Berenger: — »Se on palkkasi. Muista siis: älä myöhästy; kärsimysviikkoon on kuunkiertoa täyttä viis.»
Vaan vanha mestari sielussaan näki kalpean neidon sen, joka vallihaudasta löydettiin, polon, nuoren Herminen.

Ei koskenut hintaan tarjottuun, ei liikkunut Amedé.
— »Jos yksi kukkaro riitä ei, niin kaksi jo riittänee?»
He katsoivat silmiin toisiaan. Ja silloin mestari ties: nyt tahtoi lahjoa taivaita tuo julkea, rietas mies.

»Hyvä», lausui mestari Amedé. »Hyvä, olkoon, olkoon niin, teen kärsimysviikkoon mennessä kuvan Neitsyen kappeliin.»
Ja kummallisesti hymyten hän kääntyi ja lähti pois, meni ylväänä, kauas katsoen, kuin nuortunut vuosia ois.

*

Kuin kuumeen vallassa Amedé oli muovannut saveaan. Lumivalkean, kauniin neidonpään näki mestari sielussaan, sulot kasvot rakkaista rakkaimman, joka häneltä riistettiin surun syöstyssä tuskan kuiluihin hänen sielunsa, pohjattomiin.

Sillä nuoren ja puhtaan Herminen oli tahrannut kaupunginpää ja torilla porttona ruoskittanut. Sitä kestänyt häpeää kukan-hauras, onneton sielu ei; se murtui ja lakastui.
Pian vallihaudassa, huomattiin, tytön ihanan ruumis ui.

Ja juonut, tuskaansa huumaten, oli mestari Amedé.
— Vaan nyt oli koston vuoro, nyt hän syyllisen rankaisee.
Kun pyyteli kuvaa Berenger, näki mestari Herminen,
joka seisoi nyökäten, kulmillaan pyhä glooria Neitsyen.

Kivun, riemun kuumeessa Amedé oli muovannut saveaan;
Michel-Angelon mahti raivokas ole kutsunut varmaankaan
väkevämmin, voitollisemmin ei kuvan muotoja elämään;
ylimaallinen valta, tunsi hän, oli hänellä kädessään.

Oman rinnan kuilusta enää ei, vaan savesta tuska huus:
— On mittani taivaista helvettiin ja ikäni ikuisuus.
Olen vapahduksesi, Amedé. Vaan, ilmoille kirvoittuin,
minä kuulla syntisen paatuneen luen tuomion luisin suin.

Oli kuin kuvan hahmoa etsinyt avuks suuren mestarin
joku henki, daimoni ylhä ois käsin näkymättömin.
Saviluonnos viikossa valmistui, ja sen muotojen mukailuun
oli pakko taipua vuorostaan puun, kullan ja norsunluun.

Tänä aikana majaan Amedén ei astunut yksikään.
Ja mestari käännnytti oveltaan myös itse kaupunginpään.
— »Kuva määräpäiväksi valmistuu. Se on kätteni jaloin työ.
Sinut, lupaa mestari Amedé, se hämmästyksellä lyö.»

Ja paljon kansaa kertynyt oli Neitsyen kappeliin;
paras luomus mestari Amedén — huhu kuulutti — nähtäisiin,
ja korkea piispa Rouenin oli itse vihkivä sen.
Pian hartaudessa kuunneltiin pyhän sanoja paimenen:

— — — »On Jumalanäiti valaissut hänen sielunsa. Tietäkää:
hyvä kirkkomme helmalapsi on Berenger, jalo kaupunginpää.»
Kuvan verho silloin poistettiin. Heti vaikenä piispan suu,
kun kieltään hirmuista puhuivat puu, kulta ja norsunluu.

Oli ristiinnaulittu ristillään. Oli ristin juurella mies,
ruma iljetys — jonka jokainen heti kaupunginpääksi ties —,
kuin noussut hornasta, kasvoillaan laho, kelmeä kuolleen luu —
kuva henkisen kuoleman, raadollisuus, joka aineessa ruumiistuu.

Oli kukkaron vyöltään ottanut, sitä, riettaasti virnistäin,
hän kurkoitti luurankokädellään ylös kärsijän päätä päin.
Ja kasvoilla ristiinnaulitun oli huumio tuskan. — »Oi,
on ristillä itse Amedé!» monen kuiskivan kuulla voi.

Oli nostanut kätensä Berenger kuin näkyä torjuakseen,
näki silloin astuvan vierelleen hän mestari Amedén,
joka lausui silmät kimmeltäin: — »Sinä muistanet Herminen;
hän on enkeli taivaan salissa liki Jumalan istuimen.

Minun kätteni kautta, arvottoman, hän on sinua rangaissut.»
Ja musteni muoto kaupunginpään. Hän kääntyi ja viittasi, mut
ei kuulunut suusta sanaakaan. Kuin lyömänä ukkosen
hän äkkiä kaatui. Täyttynyt oli tuomio taivasten.

BALLAADI

(*Jean Richepinin* runon vapaa mukailu).

Kosi tyttöä köyhä poika, vaan
ei häntä se tyttö tahtonutkaan.

»Sanot lempiväs. Koiralleni mun
siis oitis tuo sydän äitis sun —»

Meni poika. Ja äitinsä tappoi hän
ja otti sydämen sykkivän . . .

Sitä kantoi käsi vavisten
ja lankesi — pudotti sydämen.

Makas pölyssä tien se verissään.
Oi, silloin tään
sanan lausui se hiljaa valittain:
»Laps, eihän sinuun sattunut vain?»

KELLOJEN LEGENDA

— Voi kelloja noita, voi!
On niinkuin malmi eläis
ja ihmisitkuna heläis!
Näin lausui teini, joka olutta joi.

Ja krouvari virkkaa ties:
— Niiss' onkin lihaa ja verta.
Eräs hullu ne valoi kerta,
yli vuorten saapunut synkkä mies,

joka silkkaa vettä joi,
joka kuivaa leipää järsi.
Kai katui syntejä, kärsi.
'Omatunto', hän lausui, 'minut toi;

tulin kelloja valamaan;
valuseppää kuulutti raati.'
Työn sai. Pajan, muotit laati.
Yömyöhään uurasti pajassaan.

Ja kelloja valoi mies.
Hän valoi kelloa monta —
mut huonoa, soimatonta.
Mitä mahtoi puuttua, taivas ties.

Ne kellot sulatti hän —
taas mykkiä kelloja valoi.
Syvä tuska silmissä paloi.
Suun kuultiin outoja höpisevän:

'Isän luokse taivaisiin
ei kellojen ääni kannan,
jos et raskainta uhria anna;
niin lausui Mestari yöllä, niin —'

Mies sulatti malmiaan;
pajan edessä kultahapsi
tytär leikki, ihana lapsi,
isän ainoa aarre päällä maan.

Ja kun armas nauru soi,
mies vavahti sieluun saakka,
jota halpasi synnin taakka;
hän tuskassa huus: 'En voi! en voi!'

Hän sulattimeensa vei
mykät kellot, uusia valoi.
Tuli mieletön silmissä paloi.
Ei herännyt vasken ääni, ei.

Oli edessä Neitsyen
mies, rukoillen palavasti,
yön virunut, aamuun asti.
Oli lähtenyt ääneen hourailten:

'Oi äiti, kun kello soi,
en vaivu helvetin vaivaan,
vaan soida kuorissa taivaan
minun sieluni, synnistä pesty, voi!'

Mies sulatti malmiaan;
pajan ovella kultahapsi
tytär istui, ihana lapsi,
isän ainoa aarre päällä maan.

Tulikäärmeinä hehkui lies.
Isä silmänsä lapseen käänsi,
kipu, rakkaus mieltä näänsi.
Kuin unessa kulki se onneton mies.

Veti syliinsä tyttären
ja suuteli, silmät peitti
ja — sulavaan vaskeen heitti.
Se armaan ahmaisi sähisten.

Miten alkoi, taivas ties,
sinä päivänä malmi elää.
Te kuulette, kuinka se helää.
Se mies oli ehtoolla hullu mies.

HAUTA MEREN ALLA

Tämä tapahtui Boston-lahdella,
olen kuulla saanut niin.
»Great Republic'in» kannelta
Jim meren laskettiin
ja vitkaan, sukelluspuvussa
vajos aaltoihin vyöryviin.

Valon kajastus sammui päältäpäin.
Yhä syvemmä syvyyteen
Jim vaipui, vaivoin hengittäin,
kuin hautaan yölliseen.
Yli yhdeksänkymmentä jalkaa näin
hän oli jo alla veen,

kun lyhdyn valossa himmeän
sai nähdä hän viimeinkin
merenpohjan allansa häämöittävän
levin hiljaa huojuvin.
Pian sille jalkansa laski hän
liki loistavan maneetin.

Jim tähysti, kääntyi. Olipas
häll' onni matkassaan!
Oli sukellusveneeseen hylky, kas,
lähell' aivan. Kulku vaan
oli työläistä, pohja niljakas.
— Meri saita on saalistaan.

Vene oli kuin summaton hylje, mut
alas liejuvuoteelleen
merilevien keskelle vaipunut
syvän haavansa kätkeäkseen.
— Ovat ruumisarkkuun he suljetut.
Mitä täällä, Tuonella, teen?

Jim otti vasaran, moukaroï
teräskylkeä aluksen;
meren valjussa kalmistossa soi
se jyskytys jylisten.
Tovin kuunteli Jim. Taas, minkä voi,
löi. Kuunteli hetkisen.

Löi. Kuunteli. Hylkyä kiersi niin.
— Sen tiesin. He nukkuvat.
Tulin myöhään. Saavuïn kuolleisiin.
Ei havahdu vainajat.
Mut silloin laivasta vastattiin.
Oi taivaan jumalat!

Teräseinän takaa kuulunut
oli nakutus hiljainen.
Se tuskin korvaan saapui, mut
meni lävitse sydämen.
— He elävät, hautaan suljetut!
Olen lähellä ihmisen.

— »Miten voitte?» taltalla oitis näin
nyt nakutti Jim. — »All right.
Muut ovat jo valmiita. Minä jäin.
Pian minäkin kuolen kait.»
— »On laivoja matkalla tännepäin,
apu saapuu . . .» Vastaus: — »Vait!

Sillä kuoleman luinen koura jo
mua kurkusta kuristaa.
Mua vartoo viimeinen tuomio,
pian katselen Jumalaa.
Mut viime pyyntöni kuuletko?»
— »Olen ihminen. Puhukaa!»

— »Mene Jacksonvillen kaupunkiin.
Kysy, siellä neuvovat
sinut ovelle Jimmy ja Else Leen.
He kuulkoot molemmat,
miten saanut on palkkansa nuori Green . . .»
Jim hätkähti: — Greenin Pat!

Miten pudottivatkaan käsistään
elonarpoja jumalat!
Oli vankina kuolemanlaivan tään
sama Greenin kaunis Pat,
jota hän oli pitänyt veljenään,
jota kaikki rakastivat!

— »Sano Jimmylle, että ollut on
hänen veljensä käärme, kyy.
Vaan vannon kautta sen tuomion,
joka minua lähestyy,
että Else on karitsan-viaton,
että minun on kaikki syy.»

Jim läähätti. Tutkain puraissut
oli suoraan sydämeen.
Meren kuilussa kuilu auennut
oli syvemmä syvyyteen.
Jim kouransa, nyrkkiin puserretut,
löi seinään rautaiseen.

Vaan silloin laivasta kuuluivat
sanat: — »Kuolen. Vastaa!» — Oi,
sen tietävät enkelit korkeat,
mitä miehen sieluun toi
se hetki. Hän vastasi: — »Veikko, Pat,
olen Jimmy. En syyttää voi.»

Jim kuunteli vielä. Hiljainen
oli laiva vainajain.
Jim seiso i kätensä ristien,
alas päänsä vaivuttain.
Tovin kuunteli Jimmy. Kahisten
levät huokailivat vain.

OVELLA

Hankin lähtöä, — seisatun,
ovi hiljaisen kammioni,
tahtomattani luonas sun.
Lausun: Vartija kohtaloni —

Lukemattomat kerrat ennen
astuin ylitse kynnyspuun,
kaipuun teille ja taisteluun,
pettymykseen ja riemuun mennän.

Mutta nyt, ovi, rivallasi
käsi tuokion viivähtää.
On kuin, hunnutettuna pää,
seisois norna sun takanasi.

Ovi, aukeat kaukaisuuteen,
ovi, mysterioihin viet:
luotas lähtevät kaikki tiet
päälle maan — sekä maahan uuteen.

Tähti-sillat mä unelmista
tässä huoneessa huimat loin.
Tässä suutelin, pohjaan join
myrkyn maljoista huumaavista.

Kerran täältä on lähtenyt
askel kerkeä, ikävöiden
kuultoon aamujen, lumoon öiden.
— Toisin, toisin on kaikki nyt.

Sillä lyötynä sydämeen
palasin ylitse kynnykseni.
Enkä toipunut ennalleni
kerran lyötynä sydämeen.

Olen vaiheilla kuolon, elon
siitä hetkestä hoippunut.
Mennyt, tullut ja mennyt — mut
mustat ylläni siivet Pelon.

Joskus vapisen huoneessani
niinkuin haudoilla vavistaan.
Kyyhky, lentänyt ikkunaan,
kysyy kuollutta nuoruuttani.

— Ovi, maailman kahden raja,
salaisuuksia vartioit.
Tänne kuoleman päästä soit.
Mutta missä on vapahtaja?

Mitä voittoa ja menettää
vielä, nornani, täytyy minun?
Harmaa huntu on päässäsinun.
Ethän, silmäni, vaaksaa nää.

Mitään, tieto, et ilmi saa,
turhaan hapuilet avaruudet, —
salaisuuksien salaisuudet
kuinka saattaisit aavistaa.

Mutta piirissä varjojen,
muiston joukkion, pahain töiden,
kiirasvuoteella pitkään öiden
enää viipyä jaksa en.

Tahdon etsiä vapahtajan,
etten nääntyisi kokonaan.
Käännyn menneestä tulevaan
yli maailman kahden rajan.

Jääkää, ystävät, pitoihinne.
Olen uupunut maailmaan.
Kaipaen orjuuden maasta sinne,
missä kahleeni riisutaan.

Matkaan, sieluni kohtaloon!
Janon tähden ja tuskan tähden
tielle, sokea, unta nähden!
Ovi, kiertänyt ripaas oon.

KUORO *

On muinoin, kaukana täältä,
Zeun, korkean jumalan,
suun hengellä huminoinut
puu lehdossa Dodonan,
pyhä lähde kertonut, kuinka
mikin kohtalo lankeaa.
— Puu, lähde, ne puhuvat vielä,
vain syvästi kuunnelkaa!

* Tämä samoin kuin kolme seuraavaa runoa ovat osia juhlarunosta yleisiin laulu- ja soittojuhliin 1931.

Maan puoleen kasvosi käännä:
maan virren kuulla saat;
tai meriä kynnä, sulle
meret laulavat laineikkaat;
tai taivasta katso: sieltä
valo sävelvirtoja tuo.
Koko kaikkeus soittaa sulle.
Mikä mahtava laulun vuo:

Tuhatmuotoisen elämän laulu,
tuhatkasvoisen kohtalon —
sama kuitenkin ajasta aikaan
kuin kierto auringon,
yks, yhteinen kaikelle sille,
mikä syntyy ja häviää.
Sävel vaihtuu ja laulajat, mutta
ei katoa laulu. Se jää.

Se on tietäjälaulu: siitä
oman kohtalos kuulla voit;
se on vaelluslaulu, jossa
sinä itse mukana soit,
elit nyt tai vuostuhat sitten
tai vielä et syntyntykään,
olit ihminen, puu tai perho,
laps tähden muun tahi tään.

LINNUT

Kehtolaulun taivaallinen lintu
laskeutui päälle lapsen pään.
Kantoi kimmeltävään Unen Maahan
lumisulkaisilla siivillään.

Janoisena niinkuin kimalainen
poika tarttui laulun hunajaan.
Ensi nuoruus — korpirastaan runo,
kurjen huuto matkan-kaipuustaan.

Sinimeress' aurinkoa kohden
sitten kiurun kirkas riemu nous
pakahtuvaa täyttymystä laulain,
purppura kun valtimoissa sous.

Joskus, kivun viiltäessä rintaa,
kuultiin valituskin kukaties.
Yhtäkaikki, ylös pilviin, loitos!
Nuoruus ain' on haukka, erämies.

Rikas sydänpäivän aika ehti
monin lauluin, monin laulupuin,
pääskyin ahkerin ja kyntölinnuin,
kultarinnan helkkein kultasuin.

Vuoroin pilven alta, vuoroin valon
täyteläinen suven kiitos soi.
Kuitenkin jo himmenevin illoin.
kehrääjäkin hiljaa surra voi.

Nopsat ovat lennot pääskysien,
nopsempi on lento hetkien.
Vast' on keskisuvi, kun jo syksyn
aavistaa ja tuntee ihminen.

Missä vaipunetkin, matkasauva,
mihin ehtinetkin, matkamies,
yks on varmaa: kurjen muuttohuuto
pian taas on soiva yli ties.

Huuhkain huhuu: Kuolema on pitkä.
Tumman virran taakse menet, jäät.
Paarmalintu vastaa: Elät! Laula!
Vielä taivaan, vielä kukat näät!

Kerää, kimalainen, kerää, sydän,
kennot täyteen kesän hunajaa!
Katso aurinkoa: ihanimmin
säteilee se, kun jo vajoaa.

Elämä on kaunis. Siksi laula!
Kuolema on pitkä. Laula siis!
Iltarusko, pilvet, kaste ota,
onni tyven ota säveliis.

Kehtolaulun siiven pääsi päällä
havahduit. Ja samoin nukutkin.
Kumpus yli taas se, vaakalintu,
lentää siivin näkymättömin.

RIEMULAULU

Ja katso, eräänä päivänä, kun
minun tuli niin vaikea olla,
minä avasin vanhan raamatun.
Minun oli niin vaikea olla.

Ja ne kertoivat lehdet keltaiset
tarun, säilyvän ajasta aikaan.
Oli tulta ne suuret kirjaimet,
ne loistavat ajasta aikaan.

Sillä pätsiin pantu palamaan
oli kolme pyhää miestä.
Ja ne lauloivat riemulauluaan,
ne kolme pyhää miestä.

Tulen halki he kävivät, voittajat,
ei kajonnut liekki heihin.
He riemulaulua lauloivat,
eikä liekki kajonnut heihin.

Olin lukenut muutaman lauseen, kun
minun tuli niin autuas olla.
Minä suljin sen vanhan raamatun.
Minun oli niin autuas olla.

LAULU KOTIRANNOISTA

Kaukaa, aikain takaa laulun kaleereilta kuulen,
luota templirannan vihannan,
vierain kielin, alla leudon eteläisen tuulen
kaipausta laulavan.

Kreikan meri syvin taivaankuulloin laivaa kantaa,
mutta laulu orjasoutajain
toista merta, toista rantaa laulaa: kotirantaa,
haipunutta taakse ulappain.

Laulajille, orjasoutajille muinaisuuteen
veljenkäden ojennan.

Täältä' et ole, lauluni. Sä täältä maahan uuteen
kaipaat — maahan, jonka aavistan.

RAJALLA

Raja railona aukeaa.
Edessä Aasia, Itä.
Takana Länttä ja Eurooppaa;
varjelen, vartija, sitä.

Takana kaunis isänmaa
kaupungein ja kylin.
Sinua poikas puolustaa
maani, aarteista ylin.

Öinen, ulvova tuuli tuo
rajan takaa lunta.

— Isäni, äitini, Herra, suo
nukkua tyyntä unta!

Anna jyviä hinkaloon,
anna karjojen siitä!
Kätes peltoja siunatkoon!
— Täällä suojelen niitä.

Synkeä, kylmä on talviyö,
hyisenä henkii Itä.
Siell' ovat orjuus ja pakkotyö;
tähdet katsovat sitä.

Kaukaa aroilta kohoo
Iivana Julman haamu.
Turman henki, se ennustaa:
verta on näkevä aamu.

Mut isät harmaat haudoistaan
aaveratsuilla ajaa:
karhunkeihäitä kourissaan
syöksyvät kohti rajaa.

— Henget taattojen, autuaat,
kuulkaa poikanne sana —
jos sen pettäisin, saapukaat
koston armeijana —:

Ei ole polkeva häpäisten
sankarileponne majaa
rauta-antura vihollisen, —
suojelen maani rajaa!

Ei ota vieraat milloinkaan
kallista perintöänne.
Tulkoot hurttina aroiltaan!
Mahtuvat multaan tänne.

Kontion rinnoin voimakkain
ryntään peitsiä vasten
naisen rukkia puolustain
ynnä kehtoa lasten.

Raja railona aukeaa.
Edessä Aasia, Itä.
Takana Länttä ja Eurooppaa;
varjelen, vartija, sitä.

CETERUM CENSEO *

Kaksi on tarpeen: seisoa valvoin,
ynnä: vahva olla.
Seisoa muurauslaastoin ja kalvoin.
Muutoin skyyttien anturat kovat
ruhjovat luumme. Tuimat ovat
kasvot Kohtalolla.

* Tämä sekä valikoiman viimeisenä esiintyvä runo »Suomalainen rukous» ovat osia Kansallisteatterissa itsenäisyyspäiväuämme 1930 lausutusta juhlarunosta.

Ei ole päitten luvulta suuri
joukko lastesi, maani.
Siis sitä ehjempi suojamuuri:
rautaa ja tahtoa! Katso, kansa,
ettei pimeissä loukoissansa
Efialteita vaani!

Jonakin päivänä ehkä meitä
Thermopylai vuottaa.
Siks, kunis olemme jäähtyneitä,
silloin, veljet, taistelemme!
Kaunis on verellä sydäntemme
synnyinmaata juottaa.

HAJAANNUS

Voi ruumista, mi jäseniään vihaa,
voi jäseniä, jotka kapinoivat!
Jos nokkii korppi Rooman luuta, lihaa,
on Rooma itse siihen syyllinen.

Voi kääpiöitä, jotka forumilla
eleitä caesarien apinoivat!
Voi konsuleita vallan-noppasilla,
kun uhkaa keihäsmetsä goottien!

(1931).

SUOMALAINEN RUKOUS

Siunaa ja varjele meitä,
Korkein, kädellä!
Kaitse kansamme teitä
vyöttäen voimalla meitä,
heikkoja edessä!
Sulta on kaikki suuruus,
henki sun hengestäs.

Herra, valista meihin
kasvosi laupiaat,
kunnes armosi alla
kukkivat roudan maat!
Vaivassa valtaneihin,
Herra, valista meihin
kasvosi laupiaat!

Tutkien sydämemme
silmäsi meihin luo!
Ettemme harhaan kääntyis,
ettei kansamme nääntyis,
silmäsi meihin luo!
Alati synnyinmaalle
siipies suoja suo!

SISÄLLYS.

Alkusanaja	Sivu 5
------------------	-----------

I.

(Kokoelmasta »Tuuli ja tähkä», 1922.)

Tuuli ja tähkä.....	17
Midas-sydän	20
Tuska	22
Käsi	23
Eräs analyysi.....	25
Finaali	27

II.

(»Purjehtijat», 1925.)

Elämän ylistys	31
Lapsifantasioita:.....	33
Mäenlaskua.....	33
Sanat	34
Tyhmät ja viisaat.....	34
Intialainen kuvitelma	36
Kesäilta	39
Adagio	41
Laulu aallolle.....	43
Runo runosta.....	45
Olin nuori	47
Atlantis	49
Vanha maa.....	53
Aphelium	55

	Sivu
Verkossa	57
Sana	58
Syyllinen mies	60
Me	62
Lapsen silmä	64
Maa ja taivas	66

III

(»Silmästä silmään», 1926.)

Vaeltajan oodi	69
Ilta	72
Enkeli	74
Olit poissa	76
Ruusumajassa	77
Trubaduuri	79
Pieni syntinen laulu	81
Veljelleni	83
Kulkue	85
Pienessä maassa	87
Noli me tangere	88
Onnellinen	90
Peitetyt kasvot	92
Valkoinen lintu	94
Pieniä hautoja	96
De profundis	97
Eräs in memoriam	99
Syntyminen	101
Luominen	103
Punajuova	105
Karavaani	107
Pitkäperjantai	109
Pronssia	110
Yksinäinen ratsastaja	112
Totuus	115
Ihmisen määrä	116

IV.
(»Paljain jaloin», 1928.)

	Sivu
Kuva	121
Katse	124
Silmien vaihtajat	126
Orja laulaa.....	127
Houre	129
Kalypson vanki.....	131
Hollantilainen	135
Partaalla	137
Autio maa	140
Marttyyrit	142
Palava laulu	144
Pallokentällä	145
Poikani	148
Lapsen kehto.....	151
Minä	153
Siunaus	155
Pyramiidilaulu	157
Kuninkaanpoika.....	159
Paljain jaloin.....	161
Kun olin kuollut —.....	163

V.
(»Uni ja kuolema», 1931.)

Contemplation	169
Ajuri	173
Musta satu.....	176
Talo	178
Vieras mies.....	180
Tuttavia	181
Vainajat	182
Sairaalan ikkuna.....	184
Ympyrä	187
Sielu	189
Viulu	191

	Sivu
Itämainen satu.....	193
Sumurun prinssi	196
Crescendo	198
Polvistunut.....	200
Sumu	202
Synkkä metsä.....	204
Suru	207
Uni	209
Syysaamu	212
Lapin-laulu	214
Mestari Amedé	217
Ballaadi	223
Kellojen legenda	225
Hauta meren alla.....	229
Ovella	234
Kuoro	238
Linnut	240
Riemulaulu.....	243
Laulu kotirannoista	245
Rajalla	247
Ceterum censeo.....	250
Hajaannus	252
Suomalainen rukous	253